

अभियान

साप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

abhiyanweekly40@gmail.com

वर्ष : ३७ / अंक : २३ / २०७६ पुस १८ गते शुक्रबार / 3 Jan., 2020 / मूल्य रु. १०/-

पूर्वराजालाई श्रद्धाञ्जली

काठमाडौं | वि.सं. २००२
साल नारायणहिटी दरबारमा
जन्मनुभएका पूर्वराज विरेन्द्र
शाहको राजा रहेकै बेला २०५८
साल जेठ १९ गते शुक्रबार
नारायणहिटी दरबारमध्ये
पारिवारिक भोजको क्रममा हत्या
भएको थिए। पूर्वराज विरेन्द्र
हत्या पश्चात् विभिन्न प्रकारका
सरकारहरू निर्माण भएपनि
त्यो हत्याकांडको आजसम्म
खोजतलास गरी हत्यामा संलग्न भएकाहस्ताई कानुनी दावरामा
त्याउने काम भएको छैन। हत्याकांडमा पूर्वराजा विरेन्द्रको वश
नै विनाश भएको थिए।

»» बाँकी ८ पेजमा

तालीलाई www.abhiyanonline.com.np गा पानि पढ्न सकिन्छ।

कृषकमारा चीनी उद्योगहरू

काठमाडौं | नेपाल कम्प्युनिष्ट पार्टी नेतृत्वको केपी आली सरकारले उँचु कृषकहस्ताई अनुदान दिने निर्णय गरेको १५ महिनान्दा बढी भएपनि आजसम्म कृषकहस्ताई सरकारबाट दिइने अनुदान पाएका छैनन् भने चीनी मिल मालिकहस्ताई समेत २०७० सालदेखिका उखुको मूल्य कृषकहस्ताई उपलब्ध गराएका छैनन्। त्यसै कारण उखु कृषकहस्ताई काठमाडौंमा आएर आफूहस्ताई उखुको मूल्य पाउनुपर्ने माग गर्ने माझ्तीवर मण्डलामा विरोध गरिरहेका छन्। काठमाडौंको चिसोमा धर्नामा बसेको कृषकहस्ताई यसभन्दा पहिला तराई किलोमा विरोध प्रदर्शन गर्दै उखुको भुकानी पाउनुपर्ने माग गर्दै आएका थिए। तर आफूलाई कम्प्युनिष्ट र जनताको सरकार भन्ने केपी आली सरकारले चीनी मिलहस्ताई

केन्द्रको छायाँमा प्रदेशसभा र सरकारहरू

काठमाडौं | २०७२ असोज ३ गते जारी भए लागु भएको संविधान अनुसार प्रदेशको नाम र प्रदेशको राजधानी तोक्ने अधिकार प्रदेश सभालाई रहेको छ। तर केही प्रदेश सभाले २ वर्ष भन्दा बढी भइसकदा पानि प्रदेशको नाम र प्रदेशको राजधानी तोक्न सकेका छैनन्। मुलुकमा स्थापना भएका ७ प्रदेशमध्येका ६ वटा प्रदेशमा नेपाल कम्प्युनिष्ट पार्टीको बहुमतको सरकार रहेको छ भने संसदसमेत उसैको दुई तिहाईको रहेको छ।

संविधान अनुसार प्रदेशको राजधानी र नाउं प्रदेशसभाको दुई तिहाई मतले तोक्न सक्ने प्रावधान भएपनि नेकपाकै केही व्यक्तिहरूका कारण प्रदेश ने

»» बाँकी ८ पेजमा

सरकारको छायाँमा संघीय संसद संसद बन्धक बन्नु भनेको लोकतन्त्रकै उपहास

काठमाडौं | सत्ताधारी दल नेपाल कम्प्युनिष्ट पार्टीभित्रको आन्तरिक द्वन्द्वले गर्दा संघीय संसद अनिर्णयको बन्दी बन्दै गएको छ। संसदको बैठक बोलाउने र सूचना टाँस गरेर बैठक स्थगित भएको सूचना दिने अन्तौडी अभ्यासमा सत्तारूढ दल लागेको छ। पार्टीभित्रेबाट सभामुख बनाउनुपर्ने र कसलाई सभामुख बनाउने भन्ने विषयमा नेकपाको सविचालय बैठकले निर्णय गर्न नसक्दा त्यस्तो अवस्था आएको हो। केही दिन पहिला सम्पन्न भएको नेकपाको स्थायी समितिको बैठकले सभामुख छाने निर्णय गर्न अधिकार सचिवालयलाई दिएको थिए। पार्टी अध्यक्षद्वय प्रधानमन्त्री केपी आली र कार्यकारी अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालीव राजधानीको पक्षमा सहमति हुन नसकेको हुनाले उनीहस्तै कारण संघीय संसद बन्धक बनेको छ।

यसभन्दा अगाडिका सभामुख कृष्णबहादुर महरा तत्कालिन माओवादीको सिफारिसमा सभामुख भएका थिए भने उपसभामुख शिवमाया तुम्हाङ्के नेकपा एमालेबाट तुनिएकी थिइन्। सभामुख महरा आफैने कार्यालयकी कर्मचारीलाई

यौन दुर्घटनाहार गरेको घटनामा अदालतको आदेश अनुसार थुनामा रहेका छन्। उनी थुनामा रहेकै कारण संसदले नयाँ सभामुख छानुपर्ने अवस्था सिर्जना भएको हो। तत्कालिन नेकपा एमाले

माओवादी केन्द्र एकीकरण भएपश्चात् नेपाल कम्प्युनिष्ट पार्टी निर्माण भएको छ। अहिले नेपाल कम्प्युनिष्ट पार्टी एमाले र माओवादी केन्द्र अस्तित्वमा नरहेपनि अध्यक्षद्वयले आ आफैने गुटको व्यक्तिलाई

सभामुख बनाउनुपर्ने अडान लिएका हुनाले सभामुखको बारेमा निर्णय हुन सकिरहेको छैन त्यसैले गर्दा संघीय संसद प्रतिनिधिसभा नेतृत्वहिन भएको छ भने संसदले गर्नुपर्ने काम कारबाहीहस्तै समेत अलपत्र परेका छन्। अधिलो संसदले पारित गरेका केही विधेयकहस्तै समेत प्रमाणित हुन नसकेका हुनाले त्यस्ता विधेयकहस्तै समेत अलपत्र परेका छन्। सम्वैधानिक व्यवस्था अनुसार प्रतिनिधिसभामा उत्पत्ति भएका विधेयकहस्तै प्रतिनिधिसभाका सभामुखले र राष्ट्रियसभामा उत्पत्ति भै पारित भएका विधेयकहस्तै राष्ट्रिय सभाका अध्यक्षले प्रमाणित गर्नुपर्ने हुँच तर अहिले प्रतिनिधिसभाका सभामुख नभएका हुनाले विधेयकहस्तै प्रमाणित हुन नसकेको हुनाले संसदमै अलपत्र परेका हुन्। यसभन्दा अगाडि सूचना टाँसेर संसदको बैठक दुई पटक स्थगित गरिएको छ भने अब पौष २७ गतेका लागि बोलाइएको भएपनि त्यस दिनपनि बैठक बस्ने नबस्ने दुँगो सत्ताधारी दलले लगाउन सकेको छैन।

लोकतात्रिक व्यवस्थामा शक्ति सञ्चुलन र शासकीय निगरानीका

»» बाँकी ८ पेजमा

अध्ययन केन्द्रद्वारा विदाको माग

काठमाडौं | राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीसहित प्रभिन्न संघ संगठनहस्तै आउँदो २७ गते वडामहाराज धिराज पृथ्वी नारायण शाहको जन्मजयन्तीका दिन सार्वजनिक विदा गरी भव्य रूपमा पृथ्वी जयन्ती नमाउन सरकारसँग माग गरिरहेको छन्। त्यसै क्रममा नेपाल नीति अध्ययन केन्द्रले समेत पृथ्वी नारायण शाहको जन्म जयन्तीका दिन सार्वजनिक विदा दिन सरकारसँग माग गरेको छ। नेपालको आधुनिक नेपालका निर्माणकर्ता भएकाले उनको विशिष्ट योगदानलाई कदर गर्दै राष्ट्र निर्माणताको रूपमा उनलाई राज्यले स्वीकार गर्दै पौष २७ सार्वजनिक विदा दिएर पृथ्वी नारायणको जन्म जयन्ती सरकारी पक्षमाटै भव्य रूपमा मनाउने अध्ययन केन्द्रले सरकारसँग माग गरेको छ।

गणतन्त्रको घोषणा हुन अधि तत्कालिन प्रधानमन्त्री गिरिजा प्रसाद कोइरालाले तत्कालिन गृहमन्त्री कृष्णप्रसाद सिटीलाको प्रस्ताव मन्त्रिपरिषद्बाट निर्णय गराएर पृथ्वी नारायणको जन्मजयन्तीमा दिइ आएको

विदा कर्तृती गरेका थिए। नेपाल कम्प्युनिष्ट पार्टी नेतृत्वको सरकारले समेत विदा गरी भव्य रूपमा दिएपछि विभिन्न क्षेत्रबाट त्यसको व्यापक विरोध हुँदै आएकोमा गत साल राष्ट्रपति

»» बाँकी ८ पेजमा

भावी नेतृत्वको लडाईमा कांग्रेसको रडाको

काठमाडौं | संघीय संसदको प्रमुख प्रतिपक्षी दल नेपाली कांग्रेस आफै पार्टीभित्रको आन्तरिक द्वन्द्वले भूमिका समेत निभाउन सकेको छैन। आफैने पार्टीभित्र नेपाली कांग्रेस संस्थापन पक्ष र प्रतिपक्षी जस्तो भएको छ। पार्टी समापति शेरबहादुर देउवाको गलत क्रियाकलापको विरोध गर्ने नाममा कांग्रेस दुई खेमामा विभाजित भएको छ। गएको प्रतिनिधिसभा, प्रदेशसभा र स्थानीय तहको निर्वाचनमा नराम्बासँग पराजित भएपछि पार्टीभित्र सभापति देउवाको विरोधले उग्रलुप्ति लिई आएको छ।

पार्टी सभापति देउवाको चार वर्ष कार्यकाल आगामी फागुनमा सकिने भएपनि कांग्रेसले

अमेरिकाले हपाच्यो नेपाललाई

काठमाडौं | अमेरिकाले एमसीसीका माध्यमबाट विद्युतीकरण र सडक सुधारका लागि अहिलेसम्मकै ठूलो सहयोग दिन खोजेको थिए, त्यो सहयोग इण्डो प्यासिफिक स्ट्राईजीको हिस्सा हो कि होइन भनेर सत्तारूढ दलभित्र व्यापक संशय उठेको छ। नेपाल असंलग्न परराष्ट्रनीति अपनाइआएको मुलुक हो। समदूरी नेपालको नीति हो। अमेरिकी सैनिक संगठनभित्र नेपाल छिने हो भने नेपालको विदेशनीति नै बदलिने आशका उठेको छ। प्रधानमन्त्री र प्रचण्ड एमसीसी संसदबाट अनुमोदन हुँच भनिरहेका छन्। यसको वकालत सञ्चारमन्त्री, अर्थ र परराष्ट्र मन्त्रीले गरिरहेका छन्। तर भीम रावलदेखि ठूलो नेताहस्तै अमेरिकी

PRABHU
SPECIAL SAVING

आम होइन विशेष बनौं
Prabhu Special Saving नै रोजौं।

prabhubank

Prabhu Building, Babarmahal | Phone: +977-1-4788500
Fax: +977-1-4780588 Email: info@prabhubank.com | Toll Free No.: 16600107777

DEMOCRATIC INDIA AND GOVERNOR RULE IN J&K

M ROSHAN

AFTER completion of almost six months of Governor's rule in Jammu and Kashmir on last Wednesday, the state of J & K will usher in an autocratic era of President's rule—apparently imposed to address the administrative challenges vis-à-vis the rising freedom movement fanned by the Kashmiri youth against the ongoing Indian yoke in the Vale. President Ram Nath Kovind signed the proclamation for imposition of central rule in the state, which plunged into a political crisis in June after the Mehbooba Mufti-led coalition government was reduced to minority following withdrawal of support by the 25-member BJP in the state. Ironically, India continuously denies that Kashmiris want freedom from India's dominance over their lives granted to them under the very ambit and credo of UN's Charter. Blinkered India's administrative cum-democratic-cum secular failures accompanied by blatant HR violations in Kashmir are well exposed to global community which must play its due role of mediation.

A worrying pattern is emerging in Kashmir where security forces are increasingly using indiscriminate and excessive force against civilians, the Amnesty India said on Monday, two days after forces

killed at least seven civilians in Pulwama district in southern Kashmir. Responding to Saturday's clashes between forces and civilians near a gunfight site in Pulwama, leading to death of seven civilians, Asmita Basu, programmes director, Amnesty India, said. The JRL comprising Hurriyat Conference factions led by Syed Ali Geelani and Mirwaiz Umar Farooq and besides JKLF headed by Yasin Malik had called for the march in wake of the killing of seven civilians post a gunfight that claimed three militants and a soldier in Pulwama on Saturday last. "As Government of India is only interested in our territory and forcibly holds on to it while systematically eliminating the people, it is better than they finish us off at once and that is why leadership has asked Go to do that as we march towards their army headquarters in Badami Bagh on Monday.

The former Prime Minister of Norway Kjell Magne Bondevik, who met Kashmiri separatist leaders in Srinagar last week and also held talks with Pakistani leaders in Islamabad, has asserted that there is no military solution to the Kashmir conflict and expressed hope that his peace initiative would lead to dialogue among India, Pakistan and the people of Kashmir. "My visit to Pakistan and the Pakistani side of

Kashmir is linked to my visit to India and their side of Kashmir. I want to learn as much as possible about facts on ground and different views on the Kashmir conflict," Bondevik told TNIE via email. The comprehensive report, prepared by the UK Parliament's All-Party Parliamentary Kashmir Group (APPKG), has highlighted "the draconian laws", including the Armed Forces Special Powers Act and Public Safety Act, "under the garb of which Indian occupation forces are committing human rights abuses in IOK with impunity". Amnesty International in its report while enumerating thousands of killings and rape of thousands of women by the personnel of the Indian security forces since 1989 had also demanded the repeal of AFSPA.

For the record, during the Vajpayee's government in India, the White House during the former Bill Clinton's administration gave the observation: "...The President, in his meeting with the Prime Minister, reaffirmed our fundamental view, which is, there is no military solution to this problem, and it must be resolved through a process of dialogue, both between India and elements in Kashmir. And ultimately we hope in the renewal of dialogue that the Prime Minister so bravely pushed forward in his trip to Lahore..." Today, the

Kashmir situation has become more complex in the Vale and it rightly demands a third party intervention by the US over this war-pronged issue between India and Pakistan. And yet seen from the Vajpayee-Modi juxtaposition over the Kashmir issue, it indicates that Vajpayee adopted liberalism; while Modi preferred Hindu-ethnocentrism over this issue. This makes a glaring case difference where peace notions have been shrewdly hijacked by the RSS-provoked temptations of animosity against Kashmiris. A former US Assistant Secretary of State for South Asia under US President Bill Clinton's Administration had passed the observation: "Making people disappear, encounter killings, extra-judicial executions, death in custody, and all this stuff, frankly, there is no excuse for. We view Kashmir as a disputed territory and that means we do not recognize instrument of accession meaning that Kashmir is forever more an integral part of India."

Since 1990s, thousands and thousands of Kashmiris have been killed, extrajudicial executions and enforced disappearances are reported to be carried out by Indian security forces. While looking from the lens of geo-politico-socio and human rights' order, what makes irrefutably clear is that India has almost lost the Kashmir case

since there appears no sound reason as to why India could still maintain its unjust status quo. India's possession of the Kashmir territory by dint of force seems no more a workable synergy as currently the former Indian Home Minister P Chidambaram supported the stance of Pakistan on Kashmir issue, saying that Jammu and Kashmir has a unique geographical location and history, which needs a solution in line with the demand of the majority population.

No reasonable mind in both India and Pakistan can deny the truth that to knock peace at the war-trumped borders between India and Pakistan, it is the collective responsibility of the international community led by the P5 power politics to intervene and address this peace challenging issue in South Asia. Demilitarisation seems an inevitable need of the hour. The Indian military has to be removed from civilian areas and be deployed on borders only so that they would not interfere into day-to-day affairs of the Kashmiri people. In order to save Kashmir from the Hindutva-dictated clutches, the international community must demonstrate a collective humanistic Kosovo-like approach once applied by the UN, EU and the US to counterpose the design of Greater Serbia.

आयोजना सुरु भएको १५ वर्षसम्म बलेन बिजुली

जुला/ तातोपानी गाउँपालिका-४ गिडीखोलास्थित जाल्पादेवी विद्युत आयोजनाको निर्माण कार्य सुरु भएको १५ वर्ष भए पनि स्थानीयले बिजुली बाल्न पाएका छैन्। २ सय किलोवाट क्षमताको आयोजना ०६१ सालदेखि निर्माण थाली गरिएको हो। बिजुली आएपछि व्यापार व्यवसाय पनि वृद्धि हुने आशामा सेयरसमेत हालेका अहिले निराश हुन थालेका छन्। तातोपानी-२ का स्थानीय रवि बुढा भन्नै, 'विद्युत आउला, केही सुविधा होला भनेर क्रृष्ण निकालेर भए पनि सेयर लगानी गरेका छौं, तर बिजुली बलेन।' हरेक वर्ष बिजुली बल्ने भन्दै आयोजनाले भुक्याएको अर्का स्थानीय रवि बुढा भन्नै बताए। केही सुविधा होला, छोराछोरीलाई पढ्न सजिलो होला भन्ने लागेर आयोजनामा स्थानीय लोक दर्माइले पनि लगानी गरेका थिए। तातोपानीका भन्डै ३० भन्दा बढी गाउँबसी सीर्य ऊर्जाको भरमा छन्।

विद्युत निर्माण उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष दुर्गप्रसाद पाण्डेका अनुसार सुरुमा तत्कालीन सिंचाइ डिप्पिजन कार्यालय जुम्लाको ४ करोड ११ लाख ५४ हजार रकम सहयोगमा आयोजनाका नहर निर्माण गरिएको हो। 'आयोजनाको लगानी जुटाएको १५ वर्ष बित्ता अफै १० प्रतिशत काम बाँकी नै छ,' उनले भने। सरकारी नीति-नियम पूरा गर्दै जाँदा र बजेट खोजीमै समय बितेको उनको भनाइ छ। ०७६ को दर्सासम्म आयोजना सम्पन्न गर्ने गरी ०७४ असोजमा नेपाल हाइड्रो इनर्जी प्रालिले काम थाले पनि सकाएको छैन। हालसम्म १० प्रतिशत काम सम्पन्न भएको र बाँकी २-४ महिनामा सम्पन्न हुने उनको भनाइ छ।

'क्षयरोगबाट बचौं र बचाओ'

दुई हप्ता वा सोभन्दा बढी
लगातार खोकी लागेमा,
साँझपछि ज्वरो बढेमा,
खकारमा रगत देरिन थालेमा,
खाना नस्चेमा,

शरीरको तौल घट्ने जस्ता लक्षणहरू देखा परेमा

क्षयरोग लागेको हुनसक्छ !!!

त्यसैले यस्ता लक्षण भएका व्यक्तिहरू छिउ नजिकको स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालमा गई जँचाएर आफुलाई क्षयरोग भए नभएको पता लगाएर ढुक्क हुनुहोस।

क्षयरोग लाग्यो भनेर नआतिनुस् !

यसको उपचार सजिलो छ।

**डट्स विधिबाट नियमित औषधी
सेवन गर्नुहोस। मुलुकभरी क्षयरोगको
औषधी नि:शुल्क पाइन्छ।**

नियमित औषधी सेवन पछि क्षयरोग निको हुन्छ र तपाँई फेरि स्वस्थ हुन सक्नुहुन्छ।

तर क्षयरोगको औषधी बिचैमा खान छोडेमा क्षयरोग फेरि पनि बलिभन्न र पछि निको हुन धेरै समय लाग्न सक्छ।

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

राष्ट्रिय क्षयरोग नियन्त्रण केन्द्र

ठिमी, भक्तपुर, ०१६३०८२, ०१६३०७०६

सबै बचौं र बचाऊ

'सञ्चयकर्ता स्वास्थ्योपचार योजना' सम्बन्धमा सम्पूर्ण सञ्चयकर्ताको जानकारीको लागि प्रकाशित कर्मचारी सञ्चय कोषको सूचना

कर्मचारी सञ्चय कोषवाट सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत साविकमा राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लिमिटेड मार्फत सञ्चालन गरिएको "सञ्चयकर्ता औषधोपचार तथा धातक रोग बीमा योजना" लाई "सञ्चयकर्ता स्वास्थ्योपचार योजना" मा रूपान्तरण गरी मिति २०७६ मार्च १ वा सो पश्चात भएको स्वास्थ्योपचार खर्चको सोधभर्ना देहाय बमेजिम कोषवाटै गर्ने व्यवस्था मिलाईएको छ।

(क) कोषमा सञ्चय कोष कट्टी जम्मा गरेको ६ महिना पूरा भएका र नियमित रूपमा कोष कट्टी रकम जम्मा गरिरहेका सञ्चयकर्ताहरूले यस योजना अन्तर्गतको सुविधा प्राप्त गर्न सक्ने।

(ख) अस्पताल भर्ना भई साधारण रोगको उपचार गराउने सञ्चयकर्ताले एक आर्थिक वर्षमा बढीमा दुई पटकमा अधिकतम रु. १ लाखसम्म र धातक रोगको उपचार गराउने सञ्चयकर्ताले कुल नोकरी अवधिमा एक पटक वा पटक पटक गरी भएको अधिकतम रु. १० लाखसम्मको खर्च सोधभर्ना प्राप्त गर्न सक्ने।

(ग) साधारण रोग अन्तर्गतको सुविधा अस्पताल भर्ना भई उपचार गराउँदाको अवधिमा उपचार सोधभर्ना हुने।

(घ) धातक रोगको उपचारको अधिकतम रु. १० लाखमा नबद्द गरी (रोग पहिचानको कममा भएको खर्च मध्ये बढीमा रु. १ लाखसम्म, अस्पताल भर्ना भई उपचारको कममा भएको खर्च मध्ये बढीमा रु. ७ लाखसम्म र अस्पतालवाट डिस्चार्ज भएको अधिकतम रु. १० लाखसम्म) सोधभर्ना हुने।

(इ) साधारण रोगको हकमा एकपटकमा रु. १० हजार भन्दा कम र धातक रोगको हकमा एकपटकमा रु. २५ हजार भन्दा कम खर्चको सोधभर्ना नहुने।

(ज) अस्पतालवाट डिस्चार्ज भएको मितिले सामान्यतया ६० दिन भित्र कोषमा सोधभर्नाका लागि कोषको ठमेलस्थित निवृत्तभरण व्यवस्थापन तथा सामाजिक सुरक्षा विभाग वा शाखा कार्यालयमा कोषले तोकेको कागजात सहित निवेदन दिनु पर्ने।

नोट: यस सम्बन्धी विस्तृत जानकारी कोषको वेबसाइट वा कोषका कार्यालयहरूमा सम्पर्क गरी प्राप्त गर्न सकिने छ।

कर्मचारी सञ्चय कोष

निवृत्तभरण व्यवस्थापन तथा सामाजिक सुरक्षा विभाग

टोल फ़ि. न. ०१६००१-२५३९६, ०१६००१-२५३९७

इमेल : pension.ss@cpfnepal.com.np

वेबसाइट : cpfnepal.com.np

पूर्वराजा फेरि किन चुकने ?

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

गर्नसक्ने र दूरगामी दृष्टि राख्नसक्ने एकजना पनि नेता देखिएनन्। यहीकारण हो, सबैले नेपालमा गणतान्त्रिक राजा, सेरेमोनियल राजा, टिटुलर हेडका रूपमा राजाको आवश्यकता देखेका छन्। यतिसम्म कि राजतन्त्र पुनर्स्थापना हुनसकेन भने नेपाल बिखण्डन, विभाजन र हस्तक्षेपबाट नामेट हुने खतराको आहट सुन्नेहरू पनि थुप्रै देखिन थालेका छन्।

हुन त विभिन्न दलका सदस्यता बोकेका लाखौं सचेतना भएकाहरू छन्। उनीहरूसमेत यस्तो लुटाह राजनीतिले देश थाम्न नसक्ने भनेर पूर्वराजा जाता जान्छन् उतै जाने र जयजयकार गर्न थालेको पनि देखिन्छ। यतिबेला पूर्वराजाको लोकप्रियता शिखरमा छ।

अब राजाले हस्तक्षेप गर्ने कि नगर्ने? आमनागरिक राजालाई उक्साइरहेका छन्। ठेस लागेर ढूलै पीडा सहेका पूर्वराजा फुकी फुकी कदम चालिरहेका छन् र भनिरहेका छन्- जनताले खोजे म यहाँ छु। जनताले खोजेका पनि छन्, राजा पनि तैयार छन्, वातावरण पनि राजतन्त्रको पुनर्स्थापनाका लागि अनुकूल छ। अन्तर्राष्ट्रिय समर्थन पनि देखिन्छ। तर अगाडि कोही आइरहेका छैनन्। पूर्वराजाले कदम चाले भने बुम्नाडु हुने खतरा अधिक छ। कारण नेपालीको चरित्र।

शक्तिको पूजा गर्ने नेपाली मनोविज्ञान पटक पटक प्रमाणित भएको छ। अधिल्लो दिनसम्म श्री ३ महाराजाको जय भने जनताले राजा त्रिभुवन दिल्लीबाट फर्कदा एयरपोर्टमै श्री ५ को जयजयकार गरेका थिए।

नेपाली काग्रेस जिन्दावाद भनेर दुई तिहाई मतले विजयी गराउने यिनै जनता हुन्। देश नै संकटमा देखेर २०७७ साल पुस १ गते राजा महेन्द्रले शासन लिनासाथ राजतन्त्र जिन्दावादमात्र भनेनन्, तेरा घरमा कांग्रेस पसोस भनेर सरान्ससमेत थाले। मनभरि तीनपाथी पीरो राखेर पनि पचाउन सक्ने हामी नेपाली हाँ।

राजा वीरेन्द्रको आलोचना गरेर देशैभरि आन्दोलन गर्ने नेपालीले राजाबाट जनमत संग्रह घोषणा गर्नासाथ हौसिएर निलो कि पहेलो भनेर चुनाव

गए। चुनावमा सुधारिएको पञ्चायतले जिल्लासाथ पञ्चायत जिन्दावाद भने पनि यिनै थिए। बिरोध गर्ने पनि यिनै थिए र वीपी कोइरालाले वक्तव्य निकालेपछि बिरोध साम्य भयो र पञ्चायतले काम गर्न थाल्यो।

भारतका नेताहरू कांग्रेस कम्युनिष्टलाई दम दिन गणेशमान सिंहको चार्कीबारीमा आउनासाथ राष्ट्रमाथि विदेशी हस्तक्षेप बढ्यो, सार्वभौमिकतामाथि बलात्कार हुनथाल्यो। जनता चुपचाप बसे, सहिरहे। बहुदल चाहियो भनेर राजालाई स्वीस बैकमा

भेटियो, न पम्फादेवीको कुनै भण्डाफोर नै हुनसक्यो। विदेशी हा हामा कानै नछामी दौडने हामी नेपाली नै हो। राजा जिन्दावाद भनेर नथाक्ने पञ्चको नामोनिशान भेटिएन। जहाज डुबेपछि पहिले मुसा भाग्छ भनिन्छ, पञ्च त्यसैगरी अलप भए। बिस्तारै अनेक पार्टीमा पसे, नयाँ पार्टी खोल्न थाले। जीवन नै राजाको आशीर्वादमा बँचेकाहरूले समेत राजा विर्सिए।

बहुदलले १२ वर्ष कुशासन ल्यायो, हौसिएका जनता निराश हुनथालेका थिए, तत्कालीन कांग्रेसी प्रधानमन्त्री

● ● ●

परिवर्तन भयो, परिवर्तनले नेपाल र नेपालीको अपेक्षा पूरा गर्न सकेन। जे भयो, नेता र तिनका नातापाता नै मोटाए। देश कमजोर हुँदै गयो, देशको नीतिले काम गर्न सकेन। बोल्ड निर्णय गर्नसक्ने र दूरगामी दृष्टि राख्नसक्ने एकजना पनि नेता देखिएनन्। यहीकारण हो, सबैले नेपालमा गणतान्त्रिक राजा, सेरेमोनियल राजा, टिटुलर हेडका रूपमा राजाको आवश्यकता देखेका छन्। यतिसम्म कि राजतन्त्र पुनर्स्थापना हुनसकेन भने नेपाल बिखण्डन, विभाजन र हस्तक्षेपबाट नामेट हुने खतराको आहट सुन्नेहरू पनि थुप्रै देखिन थालेका छन्।

● ● ●

पैसा राखेको आरोप लगाउँदै रानीलाई पम्फादेवी भन्ने र भण्डाफोर निकाल्ने यिनै जनता हुन्। राजाको शवयात्रा निकालेर एकोहोरो शख बजाउने यिनै जनता थिए। जब राजाले दलमाथिको प्रतिवन्ध फुकुवा गरिएर, खुल राजनीतिको जयजयकार गर्दै राजाको खोइरो खन्न थाले। २०५८ साल जेठ १९ गतेको दरवार हत्याकाण्डमा वीरेन्द्र बंश बिनास भएपछि टाउको मुडेर राजाको किरिया बस्ने पनि यिनै जनता बन्न पुगे। न स्वीस बैकमा पैसा

शेरबहादुर देउवाले राजाको हातमा लगेर शासन बुझाए। बहुदल जिन्दावाद भने जनता पर्लकै पल्टेरे राजा जिन्दावाद भन्न आउँछन्। यस्तो जनताको भर गरेर पूर्वराजाले बिग्रेको, भत्केको र नासिन थालेको देशलाई सम्हाल्छु भनेर आत्मनिर्णय गर्ने कि नगर्ने? नगर्ना पुष्पाले निर्माण गरेको देश विदेशीको बुट बजार्ने मैदान हुनेभयो, गर्दा आफैमाथि उल्टो लाग्ने खतरा बेस्सरी देखिन्छ।

भएर राजाले संसद पुनर्स्थापना गरिए, त्यही शक्तिले राजतन्त्र र हिन्दुराष्ट्र चपायो, सिध्यायो।

०६३ सालको परिवर्तन, ०६५ सालमा गणतन्त्र कार्यान्वयन भएपछिका १४ वर्षमा जनता दलहरूसँग आक्रोसित बनेका छन्। राजा नागरिक बने, नागरिक राजा नागरिककै माफमा छन्। जनताले खोजे म यहाँ छु भनिरहेका छन्।

तीर्थब्रत, ध्यान पूजा गर्न देशभरि डुलिरहेका छन्। नागरिक राजा जता जान्छन्, जयजयकारको नारा लाग्न थालेको छ। लाग्छ, राजतन्त्र छ, राजतन्त्रात्मक गणतन्त्र चलिरहेको छ। अनुभूति यस्तै भइरहेको छ।

यहीकारण पूर्वराजा धर्मसंकटमा छन्। राजा जता जान्छन्, पार्टीवालादेखि आमनगरिक राजा आउ देश बचाउ भनिरहेका छन्। लोकतन्त्रले जनता लुटेको, देश सिध्याएको, भ्रष्टाचार बढाएको गुनासो गरिरहेका छन्। राजा जनताको गुनासो सुनी सुनी थाकिसकेका छन्। केही कदम चालौ, आफ्नो जयजयकार गर्ने जनता पर्लकै पल्टेर दलहरूतिर पो लाग्ने हुन् कि?

भरोसा गर्न सकिन्न नेपाली जनताको।

जनता जसलाई धृण गर्छन्, चुनाव उसैले जितिरहेको छ। जनताले जसलाई भ्रष्ट, अनैतिक भनिरहेका छन्, नजप्रतिनिधि उही बनिरहेको छ। जनतामा गनाएका व्यक्ति विधिनिर्मात बनेको छ। जनताले आफू सार्वभौम, निर्णयक शक्ति हुँ भनेर त्यो मान्यता स्थापित गरेकै छैन। जब जनताले जनविरोधीलाई दण्ड दिन थाल्नेछन्, तब जनताको भरोसा गर्न सकिन्छ। अहिले त जनता के हो के हो?

दिनमा यता छन्, रातमा उता पुग्छन्, राति मूर्दावाद भन्छन्, दिनमा यता जिन्दावाद भन्न आउँछन्। यस्तो जनताको भर गरेर पूर्वराजाले बिग्रेको, भत्केको र नासिन थालेको देशलाई सम्हाल्छु भनेर आत्मनिर्णय गर्ने कि नगर्ने? नगर्ना पुष्पाले निर्माण गरेको देश विदेशीको बुट बजार्ने मैदान हुनेभयो, गर्दा आफैमाथि उल्टो लाग्ने खतरा बेस्सरी देखिन्छ।

राजाको धर्मसंकट यही हो। देश बचाउन जनताको भर गर्ने कि नगर्ने?

प्रधानमन्त्रीले नाम नपठाउँदा...

काठमाडौं। शिक्षामन्त्रीले जतिसुकै पुँझीकी लगाएपछि निर्णय गर्ने प्रधानमन्त्रीले नै हो। प्रधानमन्त्रीलाई पनि गाहो छ। उनीसँग राष्ट्रपतिले यो मेरो मान्छे भनेपछि निर्णय गर्न सकसक त हुने नै भयो। जसरी त्रिविमा राष्ट्रपतिका मान्छेलाई उपकूलपति नियुक्त गर्नुपर्यो, त्यसैगरी ६ विश्वविद्यालयका उपकूलपति नियुक्तीमा अफै भागबण्डा मिलेको छैन।

नाटकका रूपमा शिक्षामन्त्री गिरिजामणि पोखरेलको समितिले रोष्टर तैयार गरेको हो। रोष्टर जेसुकै तैयार होस, हुने प्रधानमन्त्रीबाट नाम आएपछि हो, जुन आइसकेको छैन। कृषि तथा वनविज्ञान, नेपाल संस्कृत, पूर्वज्येश्वर, पोखरा विश्वविद्यालय, पूर्वज्येश्वर, सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालय, मध्यपश्चिमज्येश्वर विश्वविद्यालयको उपकूलपतिको सर्व गरिसकेको छ। यसरी राजनीतिक भागबण्डा उपकूलपति नियुक्त हुने परम्परा बसेपछि विश्वविद्यालयमा राजनीति नभएर पढाइ हुन्छ त?

साल्ट ट्रेडिङ कंपनी लिमिटेड द्वारा प्रवर्द्धित डीट ग्राह्यांस तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टाइकटको लिंक बाहिर रवर कोट भै बीवमा रिटलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पुनः प्रयोग गर्न न सकिने प्लाष्टिक सिल भएको सिलिण्डर
- कम्प्यूटर प्राविधिबाट चल्ने प्लान्ट, तौलमा सोहै आना दुक्क धूगुण्डोस

साल्ट ट्रेडिङ कंपनी उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू

पद्धत्यौ हाती बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यूँदै त्यो जस्ले बिरियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले सरिक्यो देशको माटो ।

कायर भयर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहातुर भयर एकै पटक मर्न सकौ।

अभियान

सम्पादकीय

जग्गा लिज प्रकरणको सम्भौता सच्चाऊ

पछिल्लो समयमा नेपाल कम्प्युनिट वार्प्टी नेतृत्वको केही ओली सरकार नेपाल ट्रष्टको जग्गा लिज कापडमा फसेको छ। ट्रष्टको जग्गा लिजमा व्यावसायीहरूलाई दिँदा सस्तो मूल्यमा दिएको भन्नै सरकारमाथि आरोप लागिरहेका बेला प्रधानमन्त्री ओलीले न्यसको बचाऊ गर्ने प्रयास गरेका छन्। गोर्क्ष रिसोर्टले चर्चेको जग्गा यति सम्भूलाई थप २५ वर्षका लागि दिने कार्य कानुन सम्मत तै भएको उनले दाढी गरेका छन्। तर नेपाल ट्रष्टका सात जना सञ्चालकलाई फेरेर नेपाल ट्रष्टको जग्गा समयावधि सकिने ६ वर्ष बाँकी रहेकै अवस्थामा थप २५ वर्षलाई लिजमा दिनुपर्ने कारण के थियो ? त्यो भन्ने प्रधानमन्त्री ओलीले खुलाउन सकेका छैनन्। नेपाल ट्रष्टको अध्यक्ष गृहमन्त्री रहने व्यवस्थालाई परिवर्तन गरेर रक्षामन्त्रीलाई अध्यक्ष बनाइनु र पहिला भएका सञ्चालकहरूलाई हटाएर नयाँ सञ्चालक समिति गठन गरेर जग्गा लिजमा यति सम्भूलाई तै दिउले जनमानसमा शक्का, उपशक्का जन्मिएको हो।

प्रधानमन्त्री ओलीका अनुसार पहिलकै शेरबहादुर देउवा सरकारले यति समूहलाई जग्गा भाडामा दिने निर्णय गरेको थियो रे । प्रतिनिधिसभाको निर्वाचन पश्चात पनि राजनीतिक विवाद भएकाले केही महिना निर्वाचन पश्चात शेरबहादुर देउवा सरकार रहेको थियो । तर ओली सरकार गठन भएपश्चात् निर्वाचन सम्पन्न भएपश्चात् देउवा सरकारले गरेका धेरै निर्णयहरू ओली सरकारको मन्त्रिपरिषद्को पहिलो बैठकले तै खारेज गरेको थियो । तर गोकर्णलगायत कालीमाटी र दरबारमा गर्को टट्टको नाममा रहेको जग्गा यति समूहलाई दिने निर्णय देउवा सरकारले गरेको थियो भन्ते त्यसलाई किन बदर गरिएन ? अहिले मुख्य प्रश्न भनेको त्यही हो । यति समूहको नेपाल कम्प्युनिट पार्टी र स्वयम् प्रधानमन्त्री ओलीसँग राम्रो सम्बन्ध भएकै कारण त्यो निर्णय बदर नगरिएको प्रट भएको छ । यदि देउवा सरकारले गल्ती गरेको भए त्यस्तो निर्णयलाई सच्चाउन सकिन्थ्यो तर किन सच्चाइएन र पुरानै मूल्यमा किन फेरी २५ वर्षका लागि लिजमा दिने निर्णय गरियो ? लिज अवधि बाँकी हुँदौहुँदै ६ वर्ष अधि नै समझौता नविकरण गर्नुपर्ण आवश्यकता ओली सरकारलाई किन पन्चो ? त्यसको जवाब प्रधानमन्त्रीले दिन सक्तुभएको छैन । टट्टको जग्गा लिजमा दिँदा स्वतन्त्र विजहरूबाट मूल्यांकन गराइएको भनिएतापनि स्वतन्त्र विजहरू को को थिए र उनीहरूले कसरी मूल्यांकन गरे भनेर सार्वजनिक रूपमै कृनै सूचना नै नदिई लिजको म्याद थप गर्न कुनै हालतमा पनि उचित हुन सक्दैन ।

लिजमा दिने टेप्डर माग गर्दा सरकारी नियम अनुसार कम्तीमा ३ वटा टेप्डर पर्नुपर्ने कानुनी व्यवस्था भएपनि कालिमाटीको ४ रोपनी भन्दा बढी जग्गा लिजमा दिंदा एउटै गुपले मात्र टेप्डर हालेको र त्यही गुपलाई जग्गा लिजमा दिएको प्रष्ट रूपमै देखिन्छ । नेपाल ट्रष्टका सचिवते तीन वटा टेप्डर परेको पत्रकार सम्मेलनमार्फत बताएतापनि ट्रष्टको रेडर्काबाट त्यो प्रष्ट हुँदैन र तीनवटा टेप्डर परेको भए कस कसको परेका थिए भन्ने कुनै अभिलेख नै न भएको हुनाले जग्गा लिजमा घोटाला भएको प्रष्ट हुन्छ ।

प्रधानमन्त्री ओलीले आफ्नो पार्टीको भातृ संगठन प्रेस संगठनका पदाधिकारीहरूको शपथ ग्रहण कार्यक्रम समेत प्रधानमन्त्रीको सरकारी निवासमै गराएर शक्तिको वा पदको समेत दुरुपयोग गरेका छन्। यसबन्दा पहिला पनि पार्टी अध्यक्ष भएका नाताले उनले पार्टीको स्थायी समितिको बैठक केन्द्रीय समितिको बैठक समेत आफ्नो सरकारी निवासमै गराउदै आएका थिए तर पछिल्लो समयमा स्वास्थ्य उपचार गराउनु परेकाले स्थायी समितिको बैठक पार्टी कार्यालयमा भएपनि प्रधानमन्त्री भने त्यो बैठकमा अनुपस्थित रहेका थिए तर गत शनिवार प्रेस संगठनका पदाधिकारीहरूलाई भने उनले आफूनै निवासमा शपथग्रहण गराएका छन्। विभिन्न आलोचना खेपिरहेका प्रधानमन्त्री ओलीले गोकर्ण रिसोर्टले चर्चको २ हजार ७ सय ९३ रोपनी जग्गा थप २५ वर्षका लागि यति समूहलाई दिएको हो। विना प्रतिस्पर्धा सोफैर र कम भाडादरमा लिजमा दिएपछि त्यसको विरोध हुँदै आएको छ। तर प्रधानमन्त्री ओलीले अधिल्लो सरकारका पालामा नेपाल ट्रस्टको जग्गा लिजमा र भाडामा दिँदा घोटाला भएको भन्दै आफ्नो सरकारले गरेको निर्णयलाई भने बचाउ गर्ने प्रयास आफ्नो भातृ संगठन प्रेस संगठनका पदाधिकारीहरूलाई शपथ ग्रहण गराउने क्रममा गरेका थिए। त्यस अवसरमा प्रधानमन्त्री ओलीले उहिलेको मितिमा दिएको कुरालाई अहिलेको सरकारसँग जोडिएको भन्ने आक्रोश पोखेपनि ओलीकै पालामा कौटीको मोलमा पुन २५ वर्षका लागि स्याद थपिएको छ। पहिलाको शेरबाहादुर देउवा सरकारले घोटाला गरेर जग्गा लिजमा कम मूल्यमा दिएको थियो भने त्यसलाई किन सच्चाइएन र त्यही मूल्यमा किन २५ वर्षका लागि पनि सम्झौता नविकरण गरियो त?

देवता सरकारले गरेको धैरै निर्णयहरू ओली सरकारले बद्र गरेपनि नेपाल ट्राईको नाममा कालिमाटीको जग्गा र सगरमाथा निकुञ्ज भित्रको जग्गा यसि सम्हूलाई दिने निर्णय भने यथावत् राखिएको थिए । हो त्यही निर खोट रहेको छ । प्रधानमन्त्री ओलीले अहिले आफ्नो सरकारले असाधारण र विपक्षीहरूको मन पोल्ने गरी काम गरिरहेको दाबी समेत गरेका भाइपनि केही महत्वपूर्ण कार्यमा ओली सरकार चुकेको छ । पहिलाका सरकारले गरेका केही निर्णयहरू बद्र गर्नु तर केही निर्णयहरू यथावत् राखेर नेकपा समर्थकहरूलाई तै फाइदा पुग्ने गरी फेरी समयावधि थनु भनेको राज्यको सम्पत्तिको र पदको दुरुप्योग तै गर्नु हो । अब अरुलाई दोष लगाएर अरुले गरेका हुन् भनेर ओली सरकार उम्कनु हुँदैन । पहिला भएका गलत निर्णयहरू सबै बद्र गरेर चलन चल्लीको भाउमा गोकर्ण रिसोर्ट, कालिमाटी र दरबारमार्गमा रहेको जग्गाको पुन टेप्डर गरी बढाबढको आधारमा लिजमा दिइनु उपर्युक्त हनेछ भन्ने हामीले ठाँणेका छौं ।

धन्कथाएर र तस्माएर मात्र राज्य सञ्चालन हुन सकदैन

• देवेन्द्र चुडाल

devendrachudal@gmail.com

प्रस्तावारीहरूले भ्रष्टाचार गर्न छाडेका छैनन् । कानुन भएर मात्र अपराधमा कमी आँच्छ भन्नु गलत तर्क हो । सामाजिक सञ्जाल हामीकहाँ प्रयोगमा आएको धेरै भएको छैन । जनताले सही रूपमा अभ्याससम्म गर्न नसकिरहेको बेला कडा कानुन बनाएर जनतालाई तर्साउन र आफ्ना विरोधीहरूलाई तह लगाउन खोज्नुभन्दा त्यसको निराकरणाका उपाएहरू खोज्नु उपयुक्त हुनेछ । राज्य भनेको नागरिकको सुरक्षा र अभिभावक हो । अभिभावकले अभिभावको दायित्व निभाउन नागरिकलाई तर्साएर, धम्क्याएर शासन गर्ने प्रवित्तिलाई स्वीकार गर्न किमार्थ सकिँदैन । आफ्ना नागरिकलाई विश्वासमा कसरी लिने ? उनीहरूले पाउनुपर्न सेवा सुविधा कसरी सर्वसुलभ रूपमा उपलब्ध गराउने ? भन्नेमा ध्यान दिनुको सट्टा धम्क्याएर तर्साएर जनताको विश्वास जित्न सक्ने अवस्था रहँदैन । राज्यले कडा भन्दा कडा कानुन ल्याएर राज्य सञ्चालन गर्न खोजेको खण्डमा त्यस्तो राज्यको विरुद्ध जनता सडकमा उत्रिन्छन् त्यसबेला राज्यले धुँडा टेकन बाध्य हुन्छ भने प्रमाण युकी विधेयकले भै देखाई सकेको छ । त्यसैले प्रष्ठ हुन्छ कडा कानुन ल्याएर मात्र राज्य सञ्चालन गर्न सहज हुन्छ भनेर कसैले नसोर्च दुन्छ ।

नेपालको निष्ठि सूचना प्रविधि नयाँ प्रयोग हो । धेरैलाई यस विषयमा थाहा नै छैन । त्यस विषयमा आजसम्म कुनै छलफल र बहसै भएको छैन । धेरै मानिसलाई के लेख्नु हुन्छ के लेख्नु हुँदैन भनेर थाहा नै छैन भने त्यस विषयमा जनतामा सामान्य चेतनासम्म नभएको अवस्थामा यस्तो प्रकृतिको कानुनको प्रस्ताव गर्दा व्यापक छलफल र बहस गरिनु आवश्यक थियो । केही व्यक्तिहरू तारे हाउलमा बसेर बहस गरेकै भरमा त्यसलाई सम्पूर्ण जनताले बुझेका छन् भन्नु मुख्यता बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन । व्यापक छलफल र बहस गरेको भए आम नागरिकहरू सचेत हुन पाउने थिए तर त्यसो नगरि एककासी विधेयक संसदीय समितिबाट पारित गराइनु कुनै हालतमा पनि उचित हुन सक्दैन । यस विषयमा कानुन निर्माता सांसदहरूले समेत सही सूचना पाउन सकेका थिएनन् । त्यसै कारण यस विषयमा सांसदहरू समेत पूर्ण रूपमा जानकार नभएको अवस्था विद्यमान रहेको छ । कानुन निर्माताहरू नै अननिज रहेको अवस्थामा जनताको हालत कस्तो होला ? विधेयक हतार हतारमा पारित गराउन खोज्नुको रहस्य के ? त्यसका विरुद्ध आशंका गर्ने धेरै ठाउँ देखिएको छ । अहिल पनि संघीय संरचनाका लागि गर्नुपर्ने धेरै कामहरू बाँकी रहेका छन् । अनेक कानुनहरू निर्माण गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेका बेला जनतालाई थाहै नभएको विषयमा हतार हतारमा समितिबाट विधेयक पारित गराउनुको अर्थ के ? यस सूचना प्रविधि विधेयकले गर्दा प्रहरी अनुसन्धानकै क्रममा नागरिकले दुःख कष्ट पाउने र अदालत पुग्नुअधि नै नागरिक पिडित हुनुपर्ने अवस्थाको सिर्जना भएको छ । त्यसैले उक्त विधेयक तत्काल सच्चाएर आम नागरिकले बुझ्ने गरी बहस र छलफल चलाएर मात्र विधेयक पारित गरिनु उपयुक्त हुनेछ ।

राज्यको काम नागरिकलाई दुःख कप्ट दिने होइन। आफ्ना नागरिकमाथि पर्ने गरेका दुःख कष्ट हटाउने दायित्व राज्यको हो। राज्यले आफ्ना नागरिकलाई सेवा सुविधा दिन्छ, न्याय दिन्छ, सुरक्षा दिन्छ भनेरै राज्यलाई नागरिकहरूले कर तिर्ने गरेका हुन्। नागरिकले तिर्ने करको दुरुपयोग गर्दै तिनै कर तिर्ने आफ्ना नागरिकलाई दुःख कष्ट हुने र सामान्य गल्ती भएमा पनि जेल बस्नुपर्न अवस्था आएमा त्यसले राज्यप्रति नै नागरिकको सम्मान घट्छ। त्यसैले राज्यले पहिला आफ्ना नागरिकलाई हेरेर मात्र राज्य सञ्चालकहरूले आफ्नो सेवा सुविधा लिनुपर्दछ भन्ने विश्वव्यापी सिद्धान्त आएको हो। जेहोस पछिलो समयमा नेकपा नेतृत्वको ओली सरकारले जनताको हितलाई भन्दा केही व्यक्ति, केही संस्था र केही भूमाफियाहरूको स्वार्थ अनुरुपको कार्यहरू गरी अधि बढाए गएकोले ओली सरकारप्रति जनताको विश्वास दिनप्रतिदिन घटिरहेको छ। ठीक त्यसै बेलामा सूचना प्रविधि विधेयक जस्ता काला विधेयक संसदीय समितिबाट पारित गराउनुले पनि सरकारको नियत प्रष्ट भएको छ। सरकार जसरी भएपनि एकदलीय अधिनायकवाद तर्फ उन्मुख हुँदै गएको छ भनेर। प्रमुख प्रतिक्षी दल नेपाली कांग्रेसले लगाउने गरेका आरोपलाई सरकारले नै बल पुर्याइदिएको छ। त्यसैले सूचना प्रविधि विधेयक सच्चाएर कांग्रेसको आरोप गलत सिद्ध गरोस सरकारले।

कृषि उत्पादनमा अनुसन्धानको भूमिका

● डा. रामचन्द्र अधिकारी

सदिआँदेखि नेपाल कृषिप्रधान देश रहेंदै आएको छ। १०४ वर्ष लामो मध्ययुगीन राणाशासनको समयमा कृषि क्षेत्रमा अध्ययन अनुसन्धान र प्रविधि विकासको कुरा हुन सकेन। १०७ सालमा प्रजातन्त्रप्रतिपथि योजनाबद्ध रूपमा कृषि विकासको थाली भएको पाइन्छ। नेपालमा कृषि अनुसन्धानको विकासक्रम हरैं हो भने ०२३ सम्म कृषि अनुसन्धानका लागि फार्म स्थापना र दक्ष जनशक्ति उत्पादनमा केन्द्रित रहेको पाइन्छ। ०२९मा धान, मके, गरुँ, आलु र उखु थालीको वस्तुप्रति अनुसन्धान तथा विकास कार्यक्रम स्थापना भएपछि अनुसन्धानले गति लिएको थिए।

यसै सिलसिलामा तत्कालीन सरकारले कृषि अनुसन्धानको आवश्यकतालाई आमत्साह गर्दै कृषि मन्त्रालयउत्तर्गत ०४८मा राष्ट्रिय कृषि अनुसन्धान तथा सेवा केन्द्रको स्थापना गयो। कृषि अनुसन्धानजस्तो विषय परम्परागत रूपमा सरकारी कार्यालयमा गरिने कार्यपालीबाट मात्र नहुने वस्तुप्रति तथालाई महसुस गरी कृषि तथा पशुपक्षी विकास मन्त्रालय सम्पर्क मन्त्रालय हुने गरी कृषि क्षेत्रको समस्या पहिल्याई त्यसको निराकरणका उपाय पता लगाउने प्रयोजनका लागि कृषिसम्बन्धी उच्चस्तरीय अध्ययन तथा अनुसन्धान गर्न गराउन ०४८ सालमा नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्को स्थापना भयो। हाल सातावटै प्रदेशमा गरी नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्अन्तर्गत विभिन्न तहका जम्मा ६२ फार्म, केन्द्र र कार्यालय रहेका छन्।

परिषद्ले विभिन्न कारणले गर्दा सोचेजिति काम गर्न नसकेको कुरा खिचकार्नपर्छ। न्यून बजेट, जनशक्तिको अभाव, सुविधासम्पन्न र गुणस्तरीय प्रयोगशाला नहुनु तथा वैज्ञानिक जनशक्तिको पलायन आदि विभिन्न समस्याका बाबजुद पनि थैरें उल्लेखनीय उपलब्धि हासिल गरी कृषि बाली र वस्तुको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धिमा यसले खेलेको भूमिकालाई न्यून मूल्याङ्कन गरिनुहुन्दैन। नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्ले विकास गरेका प्रविधिमध्ये हालसम्म धानका ८३ वटा, मकेका ३७ वटा,

गहुँका ४४ वटा र अन्य बाली र वस्तुका गरी जम्मा तीन सय २३ जात छन्। तर, ती जात विभिन्न हावापानी र भोगोलिक क्षेत्रमा कृषक र सरोकारवालासम्म करित पुग्न सक्यो/सकेन त्यो बेर्गलै अध्ययनको विषय हो।

यदि पुग्न सकेन भने पनि त्यो नेपाल कृषि अनुसन्धान र कृषि परिषद्को एकल प्रयासले मात्र सम्भव हुने होइन। यसका लागि कृषि शिक्षा, कृषि उद्यामी, विभिन्न सरकारी निकाय, गैहसरकारी संघसंस्था र निजी क्षेत्रको बीचमा समन्वय सहयोग र सहकार्यको अहम् भूमिका रहन्छ। नेपालको सन्दर्भमा कृषिको विकास प्रयोगमा ल्याइएको छ। यदि उत्पादन र वितरणको सम्भवित व्यवस्थापन हुने सकेने मात्र पनि तरकारीमा नेपाल भन्दै आत्मनिर्भर हुन सकेन्छ। त्यरीगरी, तराई र भित्री मधेसको एक लाख हेक्टरमा थप लिंगाइको व्यवस्थासहित वर्षशक्ति र थैते धानका उन्नत जात, बिज, मल तथा आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गर्न सकिने हो भने धानमा पनि नेपाल सजिले आत्मनिर्भर हुन सकिन्छ। गहुँको उत्पादनमा हामी भन्दै आत्मनिर्भर नै छौं। गहुँबालीमा मुख्य जोड दिनुपर्ने विषय, बढी उत्पादन दिने सिन्दुरे र डडुवा रोगअवरोधक जातका अतिरिक्त नुडल्स, सुर्जिजस्ता उत्पादन हुने गहुँको जातीय विकास, तिनको खेती प्रविधि र विस्तार नै हो।

मकैका विषयमा भने मध्यपहाडी क्षेत्रको मुख्य बाली भएकाले खुला सिजिचत जातमै जोड दिनुपर्ने देखिन्छ। तराई र भित्री मधेसको सिजिचत क्षेत्रमा पशुपक्षीको आहारका लागि वर्षशक्तिको खेती प्रविधिलाई अभियानका रूपमा अगाडि बढाउनुपर्ने अवस्था छ। यस्ता वर्षशक्ति र मकैका जात नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्ले विकास गरिएको छ, जसको विस्तारको खेती भने जरूरी छ। आलु पनि नेपालको ७७ जिल्लामा खेती हुने महावपूर्ण बाली भएकाले यसको अनुसन्धान, विकास र विस्तारमा कृषि तथा पशुपक्षी विकास मन्त्रालय र नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्ले उच्च प्राथमिकतामा राखी कार्यक्रम अगाडि बढाएको छ। यसमा प्रदेश सरकार, गाउँ र नगरपालिकाबीच समन्वय र सहकार्य हुन नितान्त जरूरी छ।

विसो त कृषि क्षेत्र यति जटिल र बुहायामिक छ कि जहाँ राज्यको नीति र रणनीतिले बढी प्रभाव पारिहेको हुन्छ। कृषि यान्त्रीकरण र आधुनिक प्रविधिको माध्यमबाट कृषि पेसामा युवा जनशक्तिलाई आकर्षण गरी रोजगारीको सिर्जना गर्ने र जलवायु परिवर्तनबाट सिर्जित समस्यालाई समेत मध्यनजर गर्दै त्यसको प्रभावको न्यूनीकरण गर्न प्रविधिको विकास गर्नुपर्ने। साथसाथे

मनाड, मुस्ताङलगायत सबै उच्च पहाड र हिमाली क्षेत्रमा माछापालनको सम्भावना वृद्धि हुँदै गएको छ। ताल, तलैया, घोल, सिम र पोखरीमा समुदाय आधारित सामूहिक माछापालनतर्फ सम्भवित स्थानीय निकाय र प्रदेश सरकारले कार्यक्रम अगाडि बढाउँदा एकात्म पर्यावरणमा टेवा पुग्नेछ भाईको छैन्छ। यसले रोजगारी बढाउन व्यवसायी खेलेछ।

ग्रामीण पहाडी क्षेत्रको हकमा पशुपक्षी पालन र फलफूल खेतीको अनुसन्धान विकास तथा विस्तारमा प्राथमिकता साथ अगाडि बढ नुपर्ने। यदि त्यसो हुन सकेन भने गाउँका जमिन बाँधो रहने क्रम बढानेहो र क्रियाशील युवा जनशक्ति कृषिबाट पलायन भई कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्वमा नकरात्मक असर पर्नेछ। ग्रामीण समुदायको चाहना र बजारको मागअनुसार वर्तमान अवस्थामा मासुका लागि बाखा, बैसी, कुखुरा र बंगुरालान व्यवसायलाई आधुनिकरण र व्यावसायिक वृक्षकसम्म पुग्न सकेको छ कि छैन? यस्ता विषयमा राम्रोसँग समीक्षा गरी देशलाई कस्तो कृषि शिक्षा, कृषि अनुसन्धान र कृषि प्रसार चाहिएको हो सोही अनुसारको संरचना भए मात्र कृषि क्षेत्रले फड्को मार्न सकेन।

ग्रामीण पहाडी क्षेत्रको हकमा पशुपक्षी पालन र फलफूल खेतीको अनुसन्धान विकास तथा विस्तारमा प्राथमिकता साथ अगाडि बढ नुपर्ने। यदि त्यसो हुन सकेन भने गाउँका जमिन बाँधो रहने क्रम बढानेहो र क्रियाशील युवा जनशक्ति कृषिबाट पलायन भई कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्वमा नकरात्मक असर पर्नेछ। ग्रामीण समुदायको चाहना र बजारको मागअनुसार वर्तमान अवस्थामा मासुका लागि बाखा, बैसी, कुखुरा र बंगुरालान व्यवसायलाई आधुनिकरण र व्यावसायिक वृक्षकसम्म पुग्न सकेको छ कि छैन? यस्ता विषयमा राम्रोसँग समीक्षा गरी देशलाई कस्तो कृषि शिक्षा, कृषि अनुसन्धान र कृषि प्रसार चाहिएको हो सोही अनुसारको संरचना भए मात्र कृषि क्षेत्रले फड्को मार्न सकेन।

त्यसैरीकरण भैदेशिक रोजगारीमा छ भने जलधोत एवं सिंचाइको प्रबुर सम्भावना हुँदूहुँदै पनि हामा तराईका फाँट र पहाडका टार आकाशपानीमा भर पर्नुपरेको छ। विकसित कृषि प्रविधि दूरदराजका सीमान्तरूक्त कृषक र सरोकारवा लासम्म पुग्न सकेको छैन। कुन-कुन बाली वा वस्तुले कुन-कुन गाँपालिका, नगरपालिका अनि प्रदेशमा प्राथमिकता पाउनुपर्ने हो सोको वास्तविक तथ्याकां ब्राह्मणी अब तीनै तहका सरकार र विभिन्न सरोकारवालबीचको समन्वय, सहयोग र सहकार्यको माध्यमबाट मात्र प्रमुख खाद्यान्बालीको उत्पादनमा आत्मनिर्भर हुन कुनै कठिन छैन।

फलफूल र जडीबुटी उत्पादनमा राज्यले छुट्टै नीति, रणनीति र कार्यक्रम सञ्चालन गयो। ती कार्यक्रम सञ्चालनमा अरू कहीं-कतौ कृषि अनुसन्धानलाई पनि जोड्नुपर्ने है भनेर फराकिलो सोचाइले काम भएको पाइएन। यसैलाई मध्यनजर गरी कृषि अनुसन्धान परिषद्ले समुदायमा आधारित बोयर बाखापालनमार्फत यसका पाठा-पाठी उत्पादन गरी वितरण गरेको छ। यसलाई किसानको बीचमा गएर स्थानीय सरकारले प्रवर्द्धन गर्नुपर्ने देखिन्छ।

कृषि क्षेत्रको विकास नारा, नीति र रणनीतिले मात्र नहुने हुँदा सीमान्तरूक्त र व्यावसायिक कृषक एवं कृषि उद्यामीको प्रत्यक्ष संलग्नतामा योजनाको छोटो निर्माण र मर्यादित विशेषज्ञानमा आधारित र मर्यादित कृषि पेसा बनाउन राज्यले भई योजना निर्माण र कार्यान्वयन हुन सकेमा मात्र राज्यले सोचेको लक्ष्य लिन सक्नेछ। अन्त्यमा कुनै पनि योजना एवं कार्यक्रम प्रभावकारी हुन नेतृत्व र कर्मचारीतन्त्रको तूलो भूमिका हुन्छ। त्यसैले कृषि क्षेत्रलाई उत्पादनमूलक बनाउन भ्रष्टाचारमा शून्य सहनशीलता अपनाउन सक्ने नेतृत्वतर्फ हामीले विशेष ध्यान पुऱ्याउनपर्छ।

(नयाँ पत्रिका)

CENTURY BANK

सेज्युरी बैंक

Century Savings + Account

खाता खोली जीवन सुखी र समृद्ध बनाउँ

आकर्षक सुविधाहरू:

- + आकर्षक बीमा : प्राणघातक रोग/दुर्घटना/दीर्घकालीन अशक्ता #
- + ६.५% व्याजदर
- + न्यूनतम मौज्यात : रु. ५०,०००/-
- + निःशुल्क डिजिटल बैंकिङ *
- + SWIFT/TT मा ५०% छुट *
- + निःशुल्क लकर * तथा ABBS सुविधा
- + Good For Payment शुल्कमा ५०% छुट *
- + नेपालका अन्य कुनै बैंकको ATM बाट पैसा निकाल्दा शुल्क नलाउने
- + कर्जा सुविधामा विशेष छुट

सातावाहान्तरका लाई IME General Insurance Ltd. बाट बीमा गर्ने व्यवस्था गरिएको छ।

सरल बैंकिङ...सबैका लाई

सेज्युरी कमर्सियल बैंक लिमिटेड

प्रधान कार्यालय: पुल्लीसडक, काठमाडौं, फोन: ४४४५०६२/४४४०४७९

फैक्टरी: ४४४९४२२, ईमेल: welcome@centurybank.com.np, वेब: www.centurybank.com

विश्वविद्यालयमा दल र नेताहरू नै हारी

मनोजकुमार कर्ण

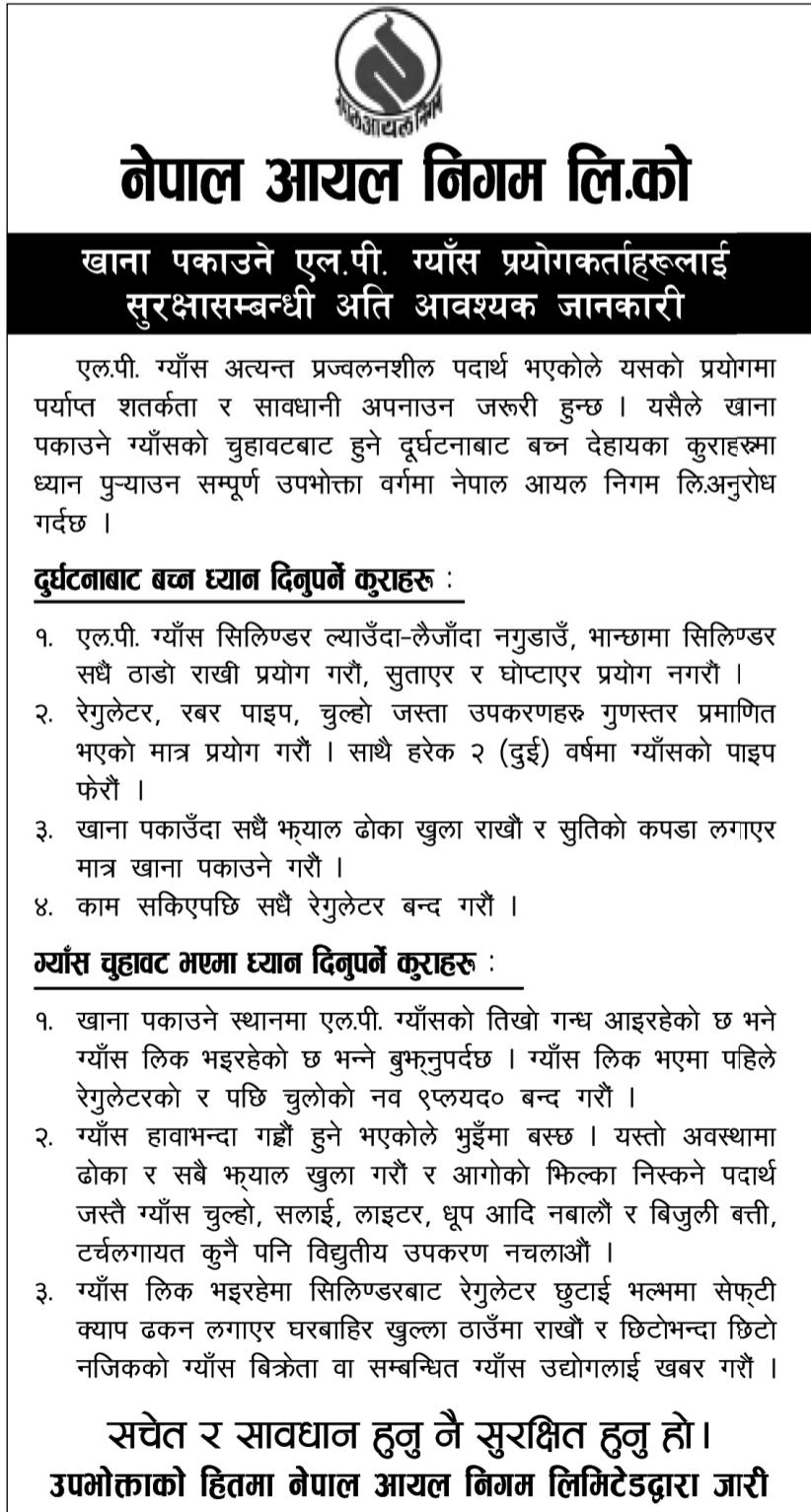
हाल धेरे विश्वविद्यालयहरू पूर्णकालीन नेतृत्व अर्थात् उपकुलपतिविहीन अवस्थामा छन्। कार्यवाहको भरमा विश्वविद्यालय चलिरहेको छ। जसको कारणले स्वेच्छाचारी निर्णयहरू मनपरेको विचार वा व्यक्तिको हकमा धमाघम भईरहेको, सख्त्वाहरू भझरहेको सुनिन्छ। त्रिविको हकमा सहकूलपति शिक्षामन्त्रीको सर्च कमिटिले भीसी खोजी रहेको छ भने अन्य विश्वविद्यालयको पनि सोहि अवस्थामा छ। विश्वविद्यालयपिछे समयानुकूल अलि फरक ऐन छ जस्तै त्रिविमा रेक्टर छ भने कति नयाँमा यो पद छैनन्। विश्वविद्यालयमा प्रायः सेमेस्टर प्रणाली लागू भईसकेको छ। जसलाई असफल पार्न पार्टीगतरूपमै एउटा विद्यार्थी तथा प्राध्यापककै वैचारिक वर्ग लागेको छ। उनीहरूले पार्टीगत लडाई सरकारसँग सडक र सदनमा नगरी विश्वविद्यालयमा गरिरहेको प्रत्यक्ष अनुभव गर्न सकिन्छ। सेमेस्टरले निर्धारित गरेको विद्यार्थीको हकमा न्यूनतम असी प्रतिशत हाजिरि, टर्म पेपर लेखन, प्रोजेक्ट वर्क, रिसर्च राईटिङ एमएलए वा एपीए वा विषयको आफ्नो विशिष्ट स्टाईलमा हुनुपर्ने, थेसिस प्रपोजल तथा थेसिस मौलिक ले खिएको, कक्षामा शिक्षार्थी तथा प्राध्यापक नियमित, ठिक समयमा पुग्ने र तोकिए को समयावधिभित्र कक्षामा क्रियाकलापमा रहनुपर्ने, सेमेस्टर परिक्षा धांधलीरहित तथा निष्पक्ष आदि हालको अवस्था निराशाजनक छ। जो परिक्षाहलमा ईभिजिलेटर वा कक्षामा प्राध्यापक, क्याम्पसमा विभागीय प्रमुख वा सहायक क्याम्पस प्रमुख वा स्वयं प्रमुख नै व्यक्तिगतरूपमा ईमान्दार भई कडा हुन खोज्यो कि उसले औसतमा बढी अनैतिक तथा भ्रष्ट विद्यार्थी र प्राध्यापकको ग्रांगबाट ज्यानमाथि खत्तरा छ। परिक्षामा हरेक विद्यार्थी संघ वा संगठनका केही अवाञ्छित तत्वहरू सहायक वा क्याम्पस प्रमुख कै कक्षमा बसेर बकाईदा आफ्ना विद्यार्थीलाई चीट चोराउन सहयोग गर्ने, शौचालयमा गएर उत्तरपुस्तिका नै साटिदिने वा परिक्षाहलमा पहिलै टाँसेको सिट प्लान अनुसार सिम्बोल नम्बर च्यातेर मनलागदी बस्ने तथा क्याम्पस प्रशासन चाहि बाहिर तैनाथ प्रहरी सुरक्षाकर्मीहित दुलुदुलु हेरेर बस्ने अवस्था भने बोल्ने जुन विचारका जो व्यक्तिपनि आक्रमणमा पर्ने अवस्था छ। यस्तोमा चीटसमेत नै कसैले हलमा समात्यो भने कसले उसलाई निष्काशन गर्न सक्छ? क्याम्पसहरूमा यति राजनीतिक हस्तक्षेप दलीय भागवण्डा विभिन्न प्रशासनिक पदमा हुन थाल्यो र यति औसतभन्दा बढी अराजक तथा माफिया विद्यार्थी तथा स्वयं पढाउन नचाह्ने प्राध्यापककै हुने भयो कि कोही व्यक्ति प्राध्यापक वा विभागीय प्रमुख वा सहायक क्याम्पस प्रमुख वा कसैले एउटा प्राङ्गिकभएर नै काम गर्न गाहो छ। यस्तो अवस्थामा केवल पद टिकाएर बायोडाटा भर्नेमा हाप्रा अधिकांश पदाधिकारीहरू क्याम्पसदेखि विश्वविद्यालयसम्म तल्लिन रहेको देखिन्छ। विश्वविद्यालयहरूले देशमा नैतिकवान, योग्य विद्यार्थी उत्पादन गर्नुपर्ने तथा देशको रूमलिलाएको राजनीतिलाई विश्वको मान्यता अनुसार उदार अर्थनीति र लोकतान्त्रिक मौजूदा राज्य व्यवस्था टिकाउने अनुसारको सोच राजनीतिक दल तथा नेतृत्वलाई दिनुपर्नेमा दल र नेताहरू नै विश्वविद्यालयहरूमाथि हावीभएको परिस्थिती छ।

लिनु छ र मौजूदा केवल विद्वत्वर्वाबाट सम्भव छैन भने निजामति कर्मचारी, सेना र प्रहरीमध्ये पिएचडी होल्डर, निडर, नैतिकवानलाई एकाध कार्यकालको लागि किन नियुक्त नगर्न ? ऐनको घेराबन्दी किन नतोड्ने ? त्यसै, यी पदाधिकारीहस्ता चारवर्ष कार्यकालको भिजन प्रष्ट हुनुपर्ने, जुन विचारबाट भएपनि “ऐकेडिमिसियनको टिम” मिलाएर नियुक्त गर्ने । सरकार, सरकारीनीति, राज्य व्यवस्था आदि तथा कोर्झ अफ्स्टडीप्रति निष्ठावान भएपनि अनावश्यक राजनीतिक हस्तक्षेपविरुद्ध दलहरूलाई सम्भाएर अडान लिन सक्ने क्षमतावानपनि विश्वविद्यालय नेतृत्व हुनुपर्यो । साथै, स्वयं सरकारले राजनीतिक सहमतीमै नियुक्त गर्दा हस्तक्षेप गर्ने वा दबाव दिने जस्ता कामहरू नगर्ने संकल्पपनि सार्वजनीक गर्नुपर्यो । पदाधिकारीमा दक्षता, संक्रमणकालीन देश को अवस्थामा नेतृत्वगर्ने क्षमता, आफ्नो संस्थाप्रति पारदर्शी जस्तै, “म आएको दिनमा के कस्तो अवस्थामा संस्था छ ?” सो बारे जानकारी लिई तथा दिई जानेबेलामा “कति अगाडी वा बढी दिएर जाने हुँ ?” सो बारे प्रष्ट आदि हुनुपर्ने तथा जायज र कानुनतः कार्यकार्वाहीको लागि केही अवाञ्छित समूहको नाममा कुनै विद्यार्थी संघ/संगठनसंग नभुक्ने तर ऐन र तर्कसंगत ढंगले डील गरेरै छाड्ने आत्मविश्वासी र दृढ व्यक्ति चाहिन्छ । तत्काल यति नै गरिदिए संस्थाहस्तको उत्थान हुनेछ ।

पहिलो, विगतमा नेतृत्व वा शक्तिमा
रहन नपाएका वा रह्न नचाहेका तर अति
विद्वान वर्गहरू हाल कोही अवकाशप्राप्त
भईसकेका छन् भने कोही समय नपुग्दै
खराब आचरणका केही विद्यार्थी, प्राध्यापक
तथा कर्मचारीवर्गको असहयोगले अवकाश
लिईसकुभएका मध्ये नियुक्त गर्न सकिन्च
जसमा त्रिविका अंग्रेजी विभागकै अरूण
गुप्तो, सञ्जीव उप्रेती वा अम्मराज
जोशीलगायत वा अन्य विभागका तथा

जुनसुकै विचारधाराका कतिपय योग्यहरू
छन् जससंग भिजन र प्रशासनको ज्ञान छ ।
तर हालको अवस्थामा प्राध्यापक, कर्मचारी
र विद्यार्थी नै केही असामाजिक तत्वबाट
पदाधिकारी असुरक्षित भएको पाईएकोमा
मन्त्रीसरह सरकारले अंगरक्षकको व्यवस्था
गर्नुपर्ने देखिन्छ । दलमा नअल्फौ ! दोस्रो,
कुनै बेला भारतको बिहार राज्यमा परिक्षामा
टेबुलमाथि डायगर/छुरा घोपेर चीट
चोर्नेसम्मको शिकायत आउंदा ईन्डियन
पुलीस सर्भिस (आईपीएस)का अवकाशप्राप्त
नागमणिलाई परिक्षा नियन्त्रकको जिम्मा
दिए भै सेना वा प्रहरी वा कर्मचारीर्वग्बाट
जसले पीएचडी गरेका छन्, निष्कलंक
छन्, जससंग भिजन छ, त्यसतालाई केही
कार्यकालको लागि भनेर ल्याउँ तर यसको
लागि कति विश्वविद्यालयमा ऐनमा संशोधन
गर्नपर्ने हुन्छ ।

त्यसौ, क्याम्पस प्रमुख र सहायक क्याम्पस प्रमुख वा विभागीय प्रमुख पदहरूमा सकदो वरिष्ठ र तोकिएको योग्य तर प्राज्ञिकताको सवालमा उ कम छ भने अलि कनिष्ठभएपनि भ्रष्टाचार नगरेको र स्वयंपहिला अन्यथाबाहेक नियमित ड्यूटी गर्न नैतिकवान, प्रशासनीक अडान लिनसक्ने, मालपानी कमाउन छोडेर शैक्षिक गतिविधिमा नडाराईकन लाने, दलीय भागवण्डामा नभई योग्यलाई समेट्नुपर्ने, शैक्षिक गतिविधिमा स्वयं प्राध्यापकको जुन विचारको भएपनि हरेक कर्मचारी र खासगरी विद्यार्थी संघ/संगठनलाई प्राज्ञिकता र नियमतः मात्र द्रिट गर्ने आदि खालको हुनुपर्छ । क्याम्पस वा विश्वविद्यालय पदाधिकारीमा उच्च नैति कताभएको तथा “टीम मिलेको”लाई मात्र पठाउँदा यी निकायहरूको कल्याण हुने देखिन्छ । एउटा प्राज्ञिक छ तर अर्को पदमा रहेर पैसा कमाउने र केवल बायो डाटा भर्ने तथा जससंग संस्था विपरीत जेपनि सम्झौता गर्ने मनि माईन्ड्र र नेताको पिछलग्गु भयो भने टिम मिल्दैन र

खेलकुद

रोनाल्डोले जिते
दुबई ग्लोब सकर अवार्ड

पोर्टुगलका कप्तान क्रिस्टियानो रोनाल्डोले लगातार दोस्रोपटक दुबई ग्लोब सकर अवार्ड जितेका छन् । युएस्को दुबईमा आइतवार राति भएको कार्यक्रममा रोनाल्डोले सन् २०१९ को उत्कृष्ट खेलाडी हुँदै अवार्ड जितेका हुन् । उनले उपाधि रक्षा गर्ने क्रममा बार्सिलोनाका लियोनल मेसी तथा लिम्पिपुलका भान डिर्कलाई पछि पारे । समग्रमा उनले नौ वर्षभित्र छैटौंपटक दुबई ग्लोब सकर अवार्ड जितेका हुन् ।

३४ वर्षीय रोनाल्डोले गत सिजन युभेन्टसलाई सिरिए लिंग दिलाउन

महत्वपूर्ण योगदान दिएका थिए । यसैगरी, उनकै कप्तानीमा पोर्चुगलले युरोपमा पहिलोपटक आयोजना भएको नेसनस लिग कप जितेको थियो । यस वर्षको फिफा बालोन डी अर भने उनले जित्न सकेनन् । गत सिजनमा रोनाल्डोले युभेन्टसबाट २८ गोल गरेका थिए । सिरिएको पहिलो सिजनमै प्रभावशाली प्रदर्शन गरेका रोनाल्डोले यसपटक पनि मेसीलाई नै दोस्रो स्थानमा राखे ।

रोनाल्डोले आपूले प्राप्त गरेको अवार्ड परिवारसँग बाँड्न चाहेको बताएका छन्। दुबईबाट पोर्चुगल फर्किने ऋममा रोनाल्डोले निजी विमानमै चार सन्तान र प्रेमिकासँग अवार्डको खुसी मनाए। 'मैले जितेका प्रत्येक अवार्डमा परिवारको सहयोग उत्तिकै छ,' रोनाल्डोले इन्स्ट्राग्राममा भनेका छन्, 'यो क्षण म परिवारसँगै बाँड्न चाहन्छु र सधैंका वर्षभैं दुबईको आतिथ्यबाट म प्रभावित भएको छु।'

यसैगरी, पोर्चुगलकै युवा खेलाडी जोआले उत्कृष्ट रिमिलेसन अवार्ड जितेका छन् । व्यावसायिक रूपमा जोआ स्पेनिस क्लब एट्लेटिको म्याड्रिडबाट खेल्छन् । यता महिलातर्फ भने लुसी ब्रोन्जले बाजी मारेकी छिन् । वर्षको उत्कृष्ट प्रशिक्षक लिभरपुलका जोर्जन क्लोप ठहरिए । उनकै प्रशिक्षणमा लिभरपुलले एक दशकपछि युरोपकै प्रतिष्ठित फुटबल प्रतियोगिता च्याम्पियन्स लिग जितेको थियो । इंग्लिस प्रिमियर तथा च्याम्पियन्स लिगमा लगातार दुई वर्ष उत्कृष्ट प्रदर्शन गरेको लिभरपुल वर्षको उत्कृष्ट क्लब बनेको छ ।

एन्डफिल्डमा अब्बल लिभरपुल

लिभरपुलले घरेलू मैदानमा आफ्नो अपराजित यात्रा ५० खेलमा पुन्याएको छ । इंगिल्स प्रिमियर लिगअन्तर्गत आइतबार राति भएको खेलमा उत्तमसलाई १-० गोलले पराजित गर्दै लिभरपुलले घरेलू मैदानको अपराजित कीर्तिमान ५० खेलसम्म पुन्याएको हो । यो जितसँगै योर्गन क्लोपको प्रशिक्षणमा रहेको लिभरपुलले प्रिमियर लिग अंक तालिकामा दोस्रो स्थानको लेस्टर सिटीभन्दा १३ अंक र साथिक विजेता स्प्यानचेस्टर सिटीभन्दा १४ अंकले अग्रता लिएको छ । यी दुई टोलीभन्दा लिभरपुलले एक खेल कम खेलेको छ । आइतबारसम्म १९ खेल खेलेको लिभरपुलले ५५ अंक जोडेको छ । समान २० खेल खेलेका लेस्टरको ४२ र सिटीको ४१ अंक छ । एन्डफिल्डमा कठिन जित निकाल्ने क्रममा लिभरपुलले भिडियो असिस्टेन्ट रेफ्री (भिएर) को महत्त्वपूर्ण सहयोग पाएको थिए ।

टोलीका लागि खेलको ४२आँ मिनेटमा स्ट्राइकर साडियो मानेले गोल गरेका थिए । आदम लल्लानाको पासमा मानेले गरेको गोललाई रेफ्री एन्धोनी टेइलोरले मान्यता दिएनन् । बल प्रहार गर्नुअघि उनले हातले बल छोएको रेफ्रीको निर्णय थियो । यद्यपि, भिएआरले हातले बल नछोएको देखाएपछि मानेको गोलमा लिभरपुल १-० ले अघि बढ्यो । त्यसपछि पहिलो हाफको इन्जुरी समयमै उल्स्सले गोल फर्काएको थियो । पेंद्रो नेटोको सो गोललाई रेफ्रीले भिएआरकै सहायतामा अस्वीकार गरिदिए । रेफ्रीको निर्णयमा उल्स्सका प्रशिक्षक नुनो स्पिरिटोले विरोध जनाए । एन्डफिल्ड एकदमै रस्माइलो छ । तर, उनीहरू नभएको गोलको खुसी मनाइरहेका छन् । यसको कुनै अर्थ हनेछैन्' प्रशिक्षक ननोले भने ।

लिभरपुलले घरेलू मैदानमा आफ्नो अपराजित यात्रा ५० खेलसम्म पुऱ्याएको यो दोस्तोपटक हो । यसअघि सन् १९७८ देखि १९८० को अवधिमा लिभरपुलले घरेलू मैदानमा आफ्नो अपराजित यात्रा ६३ खेलसम्म कायम राखेको थियो । लिभरपुलबाहेक प्रिमियर लिगमा चेल्सी मात्रै घरेलू मैदानमा ५० खेलभन्दा माथिको अपराजित यात्रा कायम गर्न सफल भएको छ । चेल्सीले सन् २००४ देखि २००८ को अवधिमा आफ्नो घरमा खेलेका ८६ खेलमा अपराजित यात्रा कायम राखेको थियो । लिभरपुलले क्यालेन्डर वर्षलाई अपराजित रहँदै टुङ्ग्याएको छ । लिभरपुलले यो उपलब्धि भने पाँचौपटक हात पारेको हो । लिभरपुलले पछिलोपटक घरेलू मैदानमा सन् २०१७ मा भएको खेलमा क्रिस्टल प्यालेससँग पराजय बेहोरेको थियो । द्व्यसयता टोली अपराजित छ ।

● सेन्चुरीका ग्राहकलाई ब्लु क्रस अस्पतालमा छुट

सेन्चुरी कमर्सियल बैंकका सेवाग्रहीले त्रिपुरेश्वररिथि ब्लु क्रस अस्पतालका विभिन्न सेवामा छुट पाउने भएका छन्। बैंक र अस्पतालबीच हालै विभिन्न सेवा सुविधामा छुट दिइनेसम्बन्धी सम्झौता भएको छ। बैंकका बजार प्रबन्धक शेखरराज बस्ताकोटी र अस्पताल व्यवस्थापन समितिका सदस्य-सचिव रजतकृष्ण श्रेष्ठले आइतबार छुटसम्बन्धी सहमतिपत्रमा हस्ताक्षर गरेका हुन्।

सम्झौतासँगै बैंकको क्रेडिट र डेबिट कार्डबहाक तथा सेवधनीले अस्पतालको प्याथोलोजी, अल्ट्रासाउण्ड, सिटी स्क्यान, अपरेसन, रेडियोलोजी, बेड चार्ज तथा अन्य जाँचमा १२ प्रतिशतसम्म छुट पाउने बताइएको छ।

● हिमालयन बैंकको विस्तारित काउन्टर गंगालाल अस्पतालमा

हिमालयन बैंक लिमिटेडले सेवा बिस्ताका क्रममा बाँसबारीस्थित सहिद गंगालाल हृदय रोगकेन्द्रमा विस्तारित काउन्टर सञ्चालन गरेको छ। काउन्टरको शुक्रबार बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत अशोकश्वेतर राणा र गंगालाल हृदयरोग केन्द्रका कार्यकारी निर्देशक डा. चन्द्रमणि अधिकारीले संयुक्त रूपमा उदघाटन गरेका हुन्।

काउन्टरबाट सार्वजनिक बिदाबाहेकका दिनमा बिहान १० बजेदेखि दिउँसो ३ बजेसम्म ग्राहकवर्गले नगद तथा चेकबाट कारोबार गर्न सक्ने बताइएको छ।

● नयाँ वर्षमा एनसेलको डेटा प्याक खरिदमा ५० प्रतिशत छुट

सन् २०२० को पहिलो दिन १ जनवरीको अवसरमा एनसेलले आर्कपक योजना ल्याएको छ। कम्पनीले ल्याएको योजनाअन्तर्गत ग्राहकले ५० प्रतिशत छुटमा मासिक डेटा प्याक सुचारू गर्न सक्ने बताइएको छ। योजनाअन्तर्गत एनसेलका प्रिपेड तथा पोस्टपेड ग्राहकले ५० प्रतिशत छुटमा १६ जिबी र ६ जिबी मासिक डेटा प्याक लिन सक्नेछन्। जनवरी १ (१६ पुस)देखि लागू हुने योजना २४ घन्टाका लागि मात्र मान्य रहने एनसेलले जनाएको छ।

ग्राहकले बुधबार बिहान १२ बजेदेखि मध्यरात ११५९, सम्म ५० प्रतिशत छुटमा मासिक डेटा प्याक सुचारू गर्न सक्नेछन्।

यो योजनाअन्तर्गत ग्राहकले करसहित १ हजार २० रुपैयाँ २४ पैसा पर्ने १६ जिबी प्याक करसहित ५ सय १० रुपैयाँ १२ पैसामा सुचारू गर्न सक्नेछन्। त्यस्तै, करसहित ४ सय ५३ रुपैयाँ ३० पैसा पर्ने मासिक ६ जिबी (३ जिबी+३ जिबी फोरजी डेटा) डेटा प्याक करसहित मात्र २ सय २६ रुपैयाँ ६५ पैसामा सुचारू गर्न सक्ने कम्पनीले जनाएको छ। ग्राहकले एस्ट्रिक्स ७७२३ एस्ट्रिक्स ५० हयास डायल गरी प्राप्त निर्देशनअनुसार आवश्यकताअनुरूपको डेटा प्याक सुचारू गर्न सक्ने कम्पनीद्वारा जारी विज्ञितिमा उल्लेख छ।

● राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकद्वारा वृद्ध नागरिक सेवा समाजलाई सहयोग

राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेडले संस्थागत सामाजिक उत्तराधिकारित्वान्तर्गत वृद्ध नागरिक सेवा समाजलाई सहयोग गरेको छ। चावहिलरिथि तथा समाजमा रहेका वृद्धवृद्धालाई भजनकीर्तन गर्न वाद्यावादनसम्बन्धी सामग्री तथा कार्यालय उपकरण खरिदका लागि बैंकले २ लाख १६ हजार रुपैयाँ सहयोग गरेको बैंकले जनाएको छ।

बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत किरणकुमार श्रेष्ठले समाजको अद्यक्ष तारा प्रधानलाई मंगलबार सहयोग रकमको चेक हस्तान्तरण गरेका हुन्। ज्येष्ठ नागरिकको एकांकी जीवनबाट टाढा रहन

कर्पोरेट

भजनकीर्तनले सहयोग पुग्ने भएकाले सामग्री खरिदलाई सहयोग गरेको बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत श्रेष्ठले बताए।

● कुमारी बैंकको

शाखारहित बैंकिङ सेवा छोम्रोड

कुमारी बैंकले सेवा विस्तारका क्रममा कास्कीको अन्नपूर्ण गाउँपालिका- ११, छोम्रोडमा शाखारहित बैंकिङ सेवा सुरु गरेको छ। शाखारहित बैंकिङ सेवा केन्द्रको उदघाटन गणकी प्रदेशका मुख्यमन्त्री पृष्ठीसुब्बा गुरुङले गरेका हुन्।

शाखारहित बैंकिङ सेवाबाट स्थानीयवासीले प्रतिनिधिमार्फत बैंकिङ सेवा लिन सक्नेछन्। सेवाबाट विभिन्न निषेप खाता खोल्ने, तोकिएको सीमासम्पर्को रकम जम्मा गर्न तथा फिक्से, मोबाइल रिचार्ज गर्ने, स्वीकृत सीमाप्रित्र रही कर्जा कारोबार गर्ने, कर्जाको सँवा तथा व्याज भुक्तानी गर्न सक्ने, खातामा रहेको रकमको जानकारी र संक्षिप्त बैंक स्टेटमेन्ट प्राप्त गर्न सक्निर्न बताइएको छ। हाल बैंकले देशभर ११९ शाखा, ११५ एटिएम, ५ एक्सटेन्सन काउन्टर तथा २१ शाखारहित बैंकिङ एकाइमार्फत वित्तीय सेवा दिँदै आएको छ।

● कृषि विकास बैंक र

कृषक समूह महासंघबीच सहकार्य

कृषि विकास बैंक लिमिटेड र राष्ट्रिय कृषक समूह महासंघ नेपालबीच वित्तीय तथा सामाजिक-सामुदायिक सेवा प्रदान गर्नेसम्बन्धी सम्झौता भएको छ। बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत अनीलकुमार उपाध्याय र कृषक समूह महासंघका अध्यक्ष नवराज बस्नेतले सहकार्यसम्बन्धी सहमतिपत्रमा हस्ताक्षर गरेका हुन्।

महासंघसँग गरिएको सहकार्यले नेपालको ग्रामीण क्षेत्रमा रहेका कृषक समूह तथा कृषि सहकारीमा आबद्ध सीमान्तर्कृत, भूमिहीन तथा महिला कृषकलाई कृषि तथा पशुपालन परियोजना सञ्चालनका लागि बैंकले सहुलियतपूर्ण कर्जा प्रदान गर्ने बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत उपाध्यायले बताए। साथै, सहकार्यले सामाजिक सामुदायिक कार्यक्रम सञ्चालन गरी स्थानीय स्तरमा रोजगारीको वृद्धि तथा ग्रामीण अर्थात्नको विकासमा महावूपूर्ण योगदान पुग्ने अपेक्षा उनले गरे। बैंक सदैव कृषकको बैंक रहेको बताउँदै उनले आगामी दिनमा कृषि तथा पशुपालनको व्यवसायिकीकरण र आयुनिकीकरणमा अग्रणी भूमिका निभाउने प्रतिबद्धतासमेत व्यक्त गरे। बैंकर्सेंग गरिएको सहकार्यले दूदराजमा रहेका कृषकलाई सहुलियतपूर्ण कर्जा उपलब्ध हुने महासंघ नेपालका अध्यक्ष बन्नेतको भनाइ थियो। बैंकको सहयोगमा कृषकको आर्थिक स्तर सुधार हुने अपेक्षा उनको थियो।

सहकार्यसँग महासंघ नेपालमा आबद्ध देशका ५७ जिल्लाका करिब ५२०० कृषक समूह तथा सहकारीका १ लाख कृषकलाई कृषि तथा पशुसंग सर्विष्ट परियोजना सञ्चालन बैंकले सहयोग गर्ने बैंकको कृषि कर्जा तथा एमएसएमई विभागका प्रमुख बाबुकुमारी थापाले बताए।

सहकार्यसँग महासंघ नेपालमा आबद्ध देशका ५७ जिल्लाका करिब ५२०० कृषक समूह तथा सहकारीका १ लाख कृषकलाई कृषि तथा पशुसंग सर्विष्ट परियोजना सञ्चालन बैंकले सहयोग गर्ने बैंकको कृषि कर्जा तथा एमएसएमई विभागका प्रमुख बाबुकुमारी थापाले बताए।

बैंक र होटेलबीच भएको सम्झौताअनुसार बैंकका ग्राहकले साप्रिलाको विभिन्न सेवा तथा सुविधा प्रयोग गर्दा विशेष छुट पाउनेछन्। सम्झौताअनुसार बैंकका ग्राहकले होटेलको खाना, पेय पदार्थ, बेकरी तथा साउनामा सन्राइजको ऋडिट तथा डेबिट कार्डमार्फत भुक्तानी गर्दा १५ प्रतिशतसम्म छुट पाउनेछन्। बैंक र होटेलबीचको सहकार्य १ वर्षसम्म लागू हुने बताइएको छ।

● सन्राइजका ग्राहकलाई होटेल साप्रिलामा छुट

सन्राइज बैंकले ग्राहकको सहजता तथा सुविधालाई मध्यनजर गर्दै अस्पताल, रेस्टुरेन्ट तथा विभिन्न क्षेत्रमा विशेष छुटसहितका सुविधा दिँदै आएको छ। त्यसेक्रममा बैंकले होटेल क्षेत्रमा समेत विभिन्न छुट दिने उद्येश्यले होटेल साप्रिलासँग सम्झौता गरेको छ।

बैंक र होटेलबीच भएको सम्झौताअनुसार बैंकका ग्राहकले होटेलको खाना, पेय पदार्थ, बेकरी तथा साउनामा सन्राइजको ऋडिट तथा डेबिट कार्डमार्फत भुक्तानी गर्दा १५ प्रतिशतसम्म छुट पाउनेछन्। बैंक र होटेलबीचको सहकार्य १ वर्षसम्म लागू हुने बताइएको छ।

अञ्जुको तिमीमै हराएँ

सुमधुर स्वरकी धनी गायिका अञ्जु पन्त र शान भुसालको म्युजिक भिडियो 'तिमीमै हराएँ' सार्वजनिक भएको छ। गीतको शब्द तथा संगीत गायक भुसालकै हुन्।

मुस्ताडमा छायांकन गरिएमा सृष्टि खड्का र महेश खड्काले अभिनय गरेका छन्। गीतको निर्देशन निशन थिमिरे तथा कोरियोग्राफी प्रमोदकुमार भण्डारीले गरेका हुन्।

काठमाडौंमा अन्तर्राष्ट्रिय साहित्य महोत्सव

फरक भाषा, संस्कृति, परम्परा, कला, अनुभूति र विचारलाई एउटै मञ्चमा उभायाएर नेपाली साहित्य तथा विदेशी साहित्यका बीचमा अन्तर्रिक्षीय, छलफल, तथा सम्पर्क स्थापनाका लागि ११ देखि १३ पुससम्म तीनदिने अन्तर्राष्ट्रिय साहित्य महोत्सव भएको छ।

महोत्सवका संयोजक भीष्म उप्रेतीका कार्यक्रममा नेपाललगायत भारत, भुटान, बंगलादेश, श्रीलंका, कम्बोडिया, हड्कल, कोरिया र अस्ट

कृषकतारा...

कृषकहरूलाई उच्चुको मूल्य भुक्तानी दिलाउन सकेको छन्।

अहिले श्रीराम सुगर मिल्ले करिब ४२ करोड उच्चुको मूल्य भुक्तानी दिन बाँकी रहेको छ। त्यसैगरी अन्नपूर्ण सुगर मिल्ले ४० करोड, इन्दिरा सुगरले ९० करोड, लुम्बिनी सुगरले १० करोड, महालक्ष्मी सुगरले २० करोड र बागमति सुगर मिल्ले ११ करोड गरी जम्मा १३३ करोड रुपैयां कृषकहरूलाई भुक्तानी दिन बाँकी रहेको छ। चीनी मिल मालिकहरूका अनुसार आफूहरूले उत्पादन गरेको चीनी विक्रि नभएको बताउँदै आएतापनि त्यसमा कुनै सत्यता नभएको प्रष्ट भएको छ। केही काला व्यापारी र उद्योगीहरूले विदेशबाट सस्तो मूल्यमा चीनी आयात गरेर विक्रि वितरण गर्न गरेका थिए। अब ओली सरकारले त्यस्ता उद्योगी र काला व्यापारीहरूलाई कडा भन्दा कडा कारबाही गरि उच्चुको मूल्य भुक्तानी नदिने चीनी मिल मालिकहरूबाट अविलम्ब उच्चुको भुक्तानी दिन वातावरण मिलउँदै सरकारले दिने भनेको अनुदान समेत उपलब्ध गराएर उच्चु कृषकहरूलाई घरबारविहित हुनबाट जोगाउनु आवश्यक छ। यदि त्यसो हुँदैन भने ओली सरकारलाई कम्युनिष्ट सरकार होइन भन्नुपर्ने हुन्छ।

सरकारको...

हिसाबले सबै बन्दा महत्वपूर्ण थले भनेत संसद हो तर सूचना टाँस गर्दै बैठक सार्द जानुलाई लोकतान्त्रिक पद्धति स्वीकार गर्न सकिँदैन। पटक पटक संसद सार्द जाँदा समेत सांसदहरू नबोल्नु र प्रमुख प्रतिपक्षी दल समेत मौन रहनुले संसदको गरिमा नै घटाउने कार्य भएको छ। संविधानमै नेपाली जनतालाई सार्वभौमसत्ता सम्पन्न भनिएको छ तिनै सार्वभौमसत्ता सम्पन्न भनिएका जनताका प्रतिनिधिहरूसमेत सत्तारूढ दलका खेलौना बन्नु र दलको आदेशामात्र पालना गर्ने कार्यमा लाग्नुले संसद समेत सार्वभौमसत्ता सम्पन्न नभएको पुरिए हुन्छ। संसद चलन नसक्नुको जिम्मेवारी सत्तारूढ दल मात्र नभएर प्रमुख विपक्षी दल र सांसदहरू समेत जिम्मेवार रहेका छन्। सार्वभौमसत्ता सम्पन्न भनिएका जनताका प्रतिनिधिहरू सांसदहरूले आफूलाई मत दिएर जिताएका जनताप्रति उत्तरदायी हुनुपर्नेमा उनीहरू दलप्रति उत्तरदायी हुने गरेका हुनाले संसद

आयातमा कोटा प्रणाली लागु गरी वार्षिक १ लाख मेट्रिकटनमात्र चीनी आयात गर्न पाउने व्यवस्था गरेको थियो। नेपाललाई वार्षिक २ लाख ४० हजार मेट्रिकटन चीनी आवश्यकता पर्दछ। हाल नेपालमा १ लाख ४० हजार मेट्रिकटन चीनी उत्पादन हुने गरेको चीनी उत्पादक संघका पदाधिकारीहरूले नै बताउँदै आएका छन्। आयात गरिएको र नेपालमै उत्पादन भएको चीनीले नेपालको आवश्यकता पूरा गर्न भएकाले चीनी विक्रि भएन भन्नु सरकार र जनतालाई भुक्तानु खोज्नु बाहेक अन्य केही हुन सक्नैन। नेपालमा उत्पादन भएको चीनी विक्रि भएन भने अहिले नेपाली बजारमा विक्रि वितरण भएको चीनी कहीं को हो त? त्यसको उत्तर चीनी उत्पादक संघले दिनुपर्दछ।

कृषकहरूले उच्चुको मूल्य भुक्तानी नपाउँदा उनीहरूको उत्तिबास हुने भएको छ। बैंकबाट ऋण लिएर उच्चुखेती गरेका कृषकहरूको

सार्वभौमसत्ता सम्पन्न भनिएका वास्तविक रूपमा संसद सार्वभौमसत्ता सम्पन्न नभएको जस्तो देखिएको छ। सत्तारूढ दलमात्र नभएर संसद चलन नसक्नुमा विपक्षी दलसमेत जिम्मेवार रहेको छ। किनकी यस्ता नायाजय क्रियाकलापको विरोध गर्ने र सरकारलाई सही बाटोमा हिडाउने दायित्व विपक्षी दलको भएपनि ऊसमेत मौन बासको हुनाले संसद चलन नसक्नुको दोष विपक्षी दलले समेत लिनुपर्दछ।

लोकतान्त्रिक पद्धति अनुसार हिउदै अधिवेशनलाई विधेयक र वर्षे अधिवेशनलाई सरकारको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट अधिवेशन भनिन्छ। बजेट कर्मकाण्डी रूपमै र भाषणमै समात हुने गरेको छ। हिउदै अधिवेशनमा त्यस्तो कार्य नहुने हुँदै विधेयकका बासेमा गहन छलफल र बहस गरेर विधेयक पारित गर्ने र सरकारलाई जावाफदेही बनाउनेतर संसद लाग्नुपर्ने बेलामा संसद नै चलन नसक्नु भनेको दुःखद विषय हो। सरकारको चाहना संसद बलियो नहोस भन्ने नै हुन्छ संसद चलिरहँदा सरकार संसदप्रति

जग्गा जमिन लिलाम हुने अवस्थामा पुगेपनि त्यस विषयमा न त चीनी मिल मालिकहरू नै भुक्तानी दिन तयार देखिन्छन् न त सरकार नै। सरकारले कृषकहरूलाई दिने भनेको अनुदानसम अहिलेसम्म कृषकहरूलाई उपलब्ध नगराउनु सरकारको हेपाहा प्रवृत्ति र किसानमारा नीति नै हो। केही उद्योगपति र काला व्यापारीहरूले पहिला विदेशबाट सस्तो मूल्यमा चीनी आयात गरेर विक्रि वितरण गर्न गरेका थिए। अब ओली सरकारले त्यस्ता उद्योगी र काला व्यापारीहरूलाई कडा भन्दा कडा कारबाही गरि उच्चुको मूल्य भुक्तानी नदिने चीनी मिल मालिकहरूबाट अविलम्ब उच्चुको भुक्तानी दिन वातावरण मिलउँदै सरकारले दिने भनेको अनुदान समेत उपलब्ध गराएर उच्चु कृषकहरूलाई घरबारविहित हुनबाट जोगाउनु आवश्यक छ। यदि त्यसो हुँदैन भने ओली सरकारलाई कम्युनिष्ट सरकार होइन भन्नुपर्ने हुन्छ।

जवाफदेही हुनुपर्ने अवस्था हुन्छ, त्यसैले उसले संसद बलियो नहोस भने चाहना राखेको हुन्छ, त्यो कार्यकारी चरित्र नै हो। त्यसैकारण सकेसम्म संसद बलियो नहोस भने चाहना राखेको कार्यकारीका चाहनालाई विस्थापित गर्न संसद बलियो हुनु आवश्यक छ। तर पछिलो समयमा सत्ताले नै संसदलाई आफ्नो छायाँमा राखेको छ। सम्वैधानिक निकायहरूमा समेत सरकारले हिउदैप्रयोग गरेका आपावामा राखन खोजेको जस्तो देखिएको र कहिले दुई तिहाई त कहिले बहुमतको दम्प देखाउनु र आफ्नो विरुद्ध बोल्ने र लेखेहरूका लागि गाली गर्दै सरकार अधि बढेको बेला संसदले नै सरकारलाई सही बाटोमा हिडाउनुपर्ने बेलामा उल्लो संसदलाई सरकारले हिडाउन खोजेकोले त्यो लोकतान्त्रिक पद्धतिको लागि शुभ संकेत होइन। त्यसैले संसदीय अभ्यासको उपाहास हुने गरी सरकार अधि बद्धन खोजेको हुनाले अब संसद संयोग दुन जस्ती रहेको छ। दलिय धेराभन्दा माथि उठेर खार्य र पार्टीगत स्वार्थलाई अन्य गरेर अधि बद्धन अहिलेको आवश्यकता हो।

तोकने काम केन्द्रीय नेताहरूको पोल्टामा परेको हो। पोखरेलको प्रस्ताव अनुसार १३ गते केन्द्रमा नेकपाको सरकार भएका कारण केन्द्रको चाहनाप्रति आवश्यक रूपमा प्रदेश सरकारहरूको समर्पण रहेको देखिन्छ।

नेकपाकिति निर्णयक हैसियतमा रहेको प्रदेश नं. ५ का मुख्यमन्त्री शंकर पोखरेले नै प्रदेशको नाम र राजधानी तोक्ने निर्देशको उपराहास नै चलन नसक्नु भनेको दुःखद विषय हो। दलिय धेराभन्दा माथि उठेर खार्य र पार्टीगत स्वार्थलाई अन्य गरेर अधि बद्धन अहिलेको नेक्नको नाम र राजधानी तोक्न त्यो भने हेर्न बाँकी रहेको छ।

अस्तित्व नै स्वीकार गर्न नसकिने सन्देश विश्व जग्गामा जाने भएकाले ओली सरकारले पहिलाको सरकारले गरेका गलीहरू सच्चाउँदै पुष २७ गते सार्वजनिक विदा दिएर पूर्थी नारायण शाहप्रति सच्चा अद्वाजली अर्पण गर्नु उसको दायित्व र कर्तव्य समेत हो। त्यसै भएकाले नेपाल नीति अध्ययन केन्द्रले समेत सार्वजनिक विदा दिन माग गरेको छ। प्रज्ञा प्रतिष्ठानले भने पूर्थी जयन्ती मनाउने भएको द्वारा तिहाई त्यो भने हेर्न बाँकी रहेको छ।

महाविशेशनबाट देउवालाई पाखा लगाउने रणनीतिका साथ पौडेल पक्षमा गएका हुनाले पार्टीमित्रको आन्तरिक द्वन्द्व चरम उत्कर्षमा पुगेको छ। पार्टी इतर पक्षबाट आगामी महाविशेशनमा समाप्तिका उम्मेदवार कसलाई बनाउने निर्णय नगरेको भएको पौडेल नै उम्मेदवार बन्न सक्ने अवस्था उत्तराहास त्यो भने देखिएको खण्डमा संस्थापन इतर पक्षमा फेरी विवाद उत्तराहास सक्ने सम्भावना रहेको देखिन्छ। अर्कातर्फ संस्थापन पक्षबाट भने देउवा नै एकला उम्मेदवार बन्ने निश्चित जस्तै भएकाले अहिलेको काग्रेसमित्रको लडाई भावी नेतृत्वको लागि भएको पुरिए भएको छ।

पूर्वराजालाई...

छ। विज्ञहरू भन्नन् इण्डो प्यासिफिक रेननीतिको हिस्ता होइन भन्ने पास गर्न ओली सरकार तैयार हुनेदेखिन्छ। ओलीका पक्षमा बहुमत भएकाले पनि इन्द्रको बाउ चन्द्र आए पनि पास हुनबाट नरोकिने उनीहरूको तर्क छ। नेपाल चीनको बिआरआईको पुर्चर बनिसकेको छ। औदीओआराको सीपयमा हिडेको नेपालले अमेरिकी सहयोगमा शका गर्नाले टूलो सकटमा फस्नसक्ने धेरेको अनुमान छ।

छ। विज्ञहरू भन्नन् इण्डो प्यासिफिक रेननीतिको हिस्ता होइन भन्ने पास गर्न ओली सरकार तैयार हुनेदेखिन्छ। ओलीका पक्षमा बहुमत भएकाले पनि इन्द्रको बाउ चन्द्र आए पनि पास हुनबाट नरोकिने उनीहरूको तर्क छ। नेपाल चीनको बिआरआईको पुर्चर बनिसकेको छ। औदीओआराको सीपयमा हिडेको नेपालले अमेरिकी सहयोगमा शका गर्नाले टूलो सकटमा फस्नसक्ने धेरेको अनुमान छ।

उपत्यकाको गुठीको विशेष व्यवस्था गरेर मात्रै नयाँ विधेयक ल्याउन आग्रह

काठमाडौं। काठमाडौं उपत्यकाको गुठीलाई विशेष व्यवस्था गरेर मात्रै नयाँ गुठी विधेयकले संस्कृति, भावनासँग जोडिएको विषय भएकाले संस्कृति, सञ्चालनका सन्दर्भमा हस्तक्षेप नहुने गरी परम्परा, संस्कृतिको संवर्धन तथा निरन्तरता हुने गरी परम्परा, संस्कृतिको